

REC'D JAN 30 1974

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. 8
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENYBĖ

Oldest Lithuanian Newspaper in the World - Founded 1886

88 M. 2 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1974 M. SAUSIO (JANUARY) 25 D.

Telephone
APplegate 7-7254

30 CENTŲ

Pirmasis ir ketvirtasis Lietuvos prezidentas Amerikoje. "Aš Jums atvežiau Lietuvos vėliavą", jis savo kalboje pareiškė.

Antano Smetonos - pirmojo Lietuvos prezidento metai

Šiuos metus galima laikyti Antano Smetonos metais dėlto, kad 1974 m. rugpjūčio 10 d. sueina 100 metų nuo jo gimimo Užulėnio kaime, Lietuvoje, o 30 metų - nuo jo tragiškos mirties 1944 m. sausio 9 d. Clevelando mieste, Ohio valstijoje.

Antanas Smetona - didėlė asmenybė. Jis išsiskiriantis ir iškilus publicistas, jis - visuomenininkas-kovotojas ir politikas, jis - universiteto docentas ir respublikos prezidentas, jis autoritetas savo tautinėmis gairėmis ir valstybingu pajėgumu.

Tad ir nenuostabu, kad didysis Lietuvos priešas Maskvos Kremliuje A. Smetoną laikė tokiu savo priešu, kuriam suniekinti mobilizavo neapykanta pražliugusias gudrybes, melus ir stengėsi jį padaryti juodesniu už juodą.

Laimė, priešų pastangos galutinėje išdavoje virto tik dulkėmis.

A. Smetona visu ryškumu ir tvirtumu simbolizuoja gražųjį Lietuvos atgimimą. Jis yra tartum simbolis 1918-40 metų niekam nepriklausios, laisvos Lietuvos Respublikos.

Štai prieš mane guli "Lietuvos Albumas", su jau trupėnčiais lapais. Jis išleistas 1921 metais su tokiu įrašu ornamentuotame viršelyje:

Gražu, kad pavasaris, griaudamas ledą,
Bežadina gamtą skaisčiais spinduliais;
Gražiau, kad didvyriai mylėdami veda
Tėvynę naujais atgimimo keliais!

Palaiminti jūs, atgimimo laikai!
Ir jūs, išrinktieji Tėvynės vaikai!

Siame Albume yra surinkta per 230 atskirų asmenų nuotraukų ir

Tęsiama 6 psl.

MIRĖ ANTANAS SNIČKUS

Sausio 22 Druskininkuose nuo širdies smūgio (infarkto) mirė Antanas Sniečkus, Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komiteto Sekretorius, toj santvarkoj aukščiausias valstybės pareigūnas. Jis sirgo jau senokai.

Buvo gimęs 1903 sausio 7 Bublėliuose, Šakių apskrity, dabar rajone - revoliucinio judėjimo, ir Tarybų valstybės veikėjas.

1914 mokėsi Vilniaus gimnazijoje, 1915-18 lietuvių g-joje Voroneže. Palaikė ryšius su marksistine visuomenininkų organizacija.

Po 1917 vasario revoliucijos tapo bolševikų partijos šalininku, platino komunistinę literatūrą.

Baigęs Voronežo g-jos 4 klases, 1918 vasarą grįžo į Lietuvą. Baigęs pašto darbuotojų kursus, 1919-21 dirbo telegrafo prižiūrėtoju Alytuje.

Priklausė Suvalkijos bendrosios profs-gos Alytaus skyriui, buvo to skyriaus v-bos sekretoriumi.

Nuo 1920 rugp. mėn. Komunistų partijos narys, Alytaus parajonio sekretorius. Už revoliucinę veiklą 1921, sausio mėn. Alytuje suimtas, kalintas Kaune, 1921 kovo mėn. paleistas policijos priežiūroj.

Dirbo LKP vadovaujamoje Raudonojo Kryžiaus organizacijoje politiniams kaliniams šelpti darbą, padėjo leisti LKP legalius spaudos leidinius ("Darbininkų reikalai" ir kt.).

Gresiant suėmimui, LKP CK 1921 m. rugp. mėn. pasiuntė mokyti į Tarybų Rusiją, LKP Užsienio Biuras paskyrė jį dirbti į LKP CK leidyklą Smolenske. Redagavo Centro Biuro leidinį "Jaunimo lapelis", paskui "Darbininkų jaunimas", buvo leidyklos vedėjas Z. Angariečio pavaduotoju.

1925 baigė Smolensko un-to Darbininkų f-to socialinį-ekonominių skyrių.

Nuo 1925 dirbo LKP atstovybėje prie Kominternos Vyk. K-to (Maskvoje) ir mokėsi Maskvos Plechanovo Liaudies ūkio in-to ekonomikos f-te. Įvykus Lietuvoje perversmui, pasiūstas į Lietuvą dirbti partinio darbo.

1926 m. gruodžio mėn. Kaune buvo kooptuotas į LKP CK, 1927, I išrinktas vienu iš LKP CK sekretorių. Dirbo organizacinį ir propagandinį darbą. Redagavo laikraščius "Tiesa", "Šalin fašizmas!", rašė žurnaluose "Komunistas", "Balsas".

LKP IV konferencija 1927.X iš-

rinko LKP CK nariu, 1930 birželio Kaune suimtas Antano Jankaus (Antano Skardžiaus) dokumentais. Tardomas jis prisipažino priklausęs LKP, bet to nelaukdamas nusikaltimu. 1931 vas. 26 nuteistas 15 metų kalėti. Kalėjo Kaune, IX forte ir Šiauliuose.

Lietuvai pasikeitus politiniais su Tar. S-ga kaliniais, 1939 spalio mėn. išvyko į Maskvą. Iki 1936 V dirbo LKP atstovu prie Kominternos Vyk. K-to Z. Angariečio pavaduotoju, dėstė Tarptautinės Lenino m-los liet. sektoriuje part. statybos, LKP istorijos kursą. 1934-35 "Priekalo" žrn. redaktinės kolegijos narys, vedė jame Lietuvai skirtą skyrių, bendradarbiavo (slap. A. Beržas, Matas, M. Manaitis, kriptonimais A. B., M. ir be parašo).

1936 geg. mėn. 27 atvyko į Kauną ir 1936-39 dirbo LKP CK I sekretoriumi (slap. Pijus, Kazys). Su kitais vadovavo 1936, VI, 18-20 visuotiniam politiniam Kauno darbininkų streikui. Buvo "Tiesos", "Propagandisto" "Partijos darbo" redakcijų narys (slap. Rapolas, R-las, Pijus, kript. P. ir be parašo). LKP CK 1938 sausio mėn. plenumas išrinko LKP CK Polit. biuro nariu ir CK I sekretoriumi. 1939 m. gruodžio 19 Kaune suimtas ir 1940 birž. 1 nuteistas 8 metus kalėti.

1940 birželio 18 iš Kauno kalėjimo paleistas. Vadovaudamas LKP Centro Komitetui, jis iki 1940, VIII kartu dirbo ir buvo jau "Liaudies" vyriausybės Vidaus reikalų m-jos saugumo departamento direktoriumi. Buvo išrinktas Liaudies Seimo atstovu. Pirmojoje Liaudies Seimo sesijoje pasiūlė priimti nutarimą, kad Tarybų Lietuva įeity į TSRS sąjunginės respublikos teisėmis ir

Tęsiama 11 psl.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD
was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. VIENYBĖ co-owners are: Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Published bi-weekly by Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Širvydas; English Editor Demie Jonaitis; Contributing Editors: Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zalatorius.

SUBSCRIPTION RATES: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. EDITORIAL and ADMINISTRATIVE OFFICES at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

JIE PRISIMENA VIENYBE GIMTADIENIO PROGA

Vienybės skaitytojai savo laikraščiui, pradėjusiam 88-uosius metus, įvairių sentimentų pareiškia. Linkėdami sveikatos ir ištvermės jos leidėjams ir redaktoriams, jie betgi nepamiršta ir laikraščio gyvybinės pusės, be kurios dabartiniais brangmečio laikais vis kaskart sunkiau darosi verstis. Vienybė dėkinga vieniems ir kitiems, taip pat jaučia reikalo pacituoti bent keletą malonių laiškų.

Štai ilgametė brooklynietė, savo metu buvusi Moterų Vienybės veikėja Josephine Anscott, dabar rašydama iš San Francisco, Calif., šitaip sako: "Sveikinu su 88 metais, palinkėdama, kad sulauktumėt ir šimto. Savo gimtadienio proga pasiunčiu \$80. Palikau Brooklyną prieš 25 metus, atvykau į San Francisco, ir labai man čia patinka, tik viena, kad čia labai mažai lietuvių. Nuo širdies linkiu visiems savo draugams ir bičiuliams New Yorke geros sveikatos ir laimingų naujų metų".

JOSEPHINE ANSCOTT

San Francisco, Cal.

Vienybės vienmetis, savo gimtadienį kasmet prisimenantis su auka Vienybei, philadelphietis Zigmas Jankauskas šiemet Vienybei prisuntė \$88 auką su tokiu prirašu:

Vienybei 88 m. pradant - Vienybe, vieno amžiaus brangi mano dvasios "sesute", nuo pat jaunystės Tave pažinau ir pamillau.

Tu mano vienmete, Vienybe, buvai ir esi mėgiama. Mane jau amžiaus metal ir regėjimas kankina, bet Tu gyvuok ir būk vis tvirta. Mudu abudu kartu senstam, bet Tu palaikosi mane, nes aš žmogus, "iš dulkių sutvertas", bet Tu - iš kilnios dvasios žmonių.

Vienybe, mano amžiaus dvasios "sesute", Tau priklauso gyventi daug ilgiau negu man, Tau gyvenimui prailginti čia prisuntė \$88 Tavo "Birthday party" čekį. Tavo "brolis"

ZIGMAS JANKAUSKAS

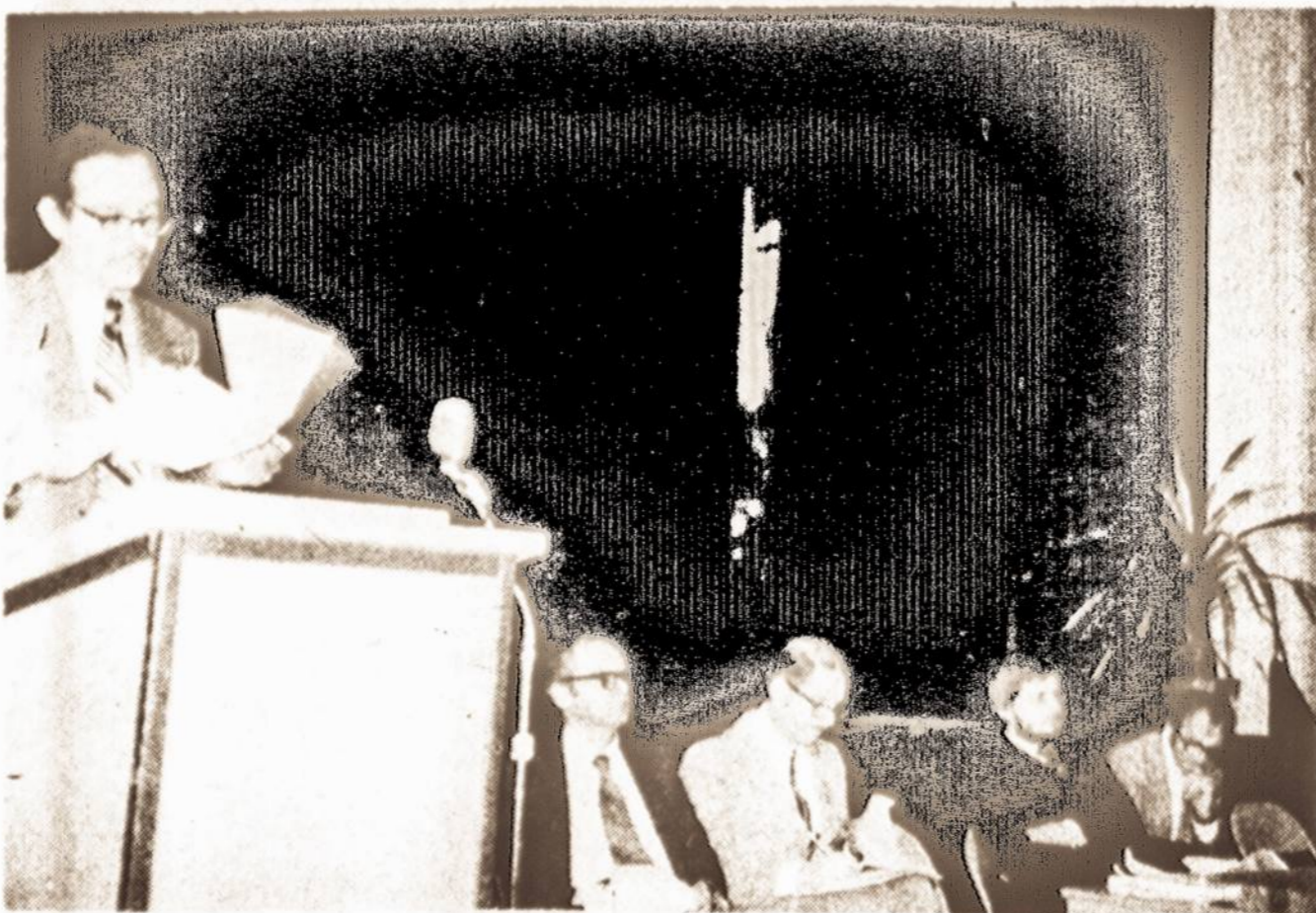
Philadelphia, Pa.

Buvęs Vienybės raiščių rinkėjas Jonas Stepanauckas iš Scranton, Pa., prisuntė Vienybei prenumeratą ir, tarp kitų dalykų, rašo:

"Vienybė seniausias pasaulyje lietuvių laikraštis, o aš esu seniausias skaitytojas! Esu Vienybės skaitytojas nuo 1900 m. birželio iki dabar. Gal nedaug mūs tokių likę. 1902 m. buvau Vienybės zeceris Plymouth, Pa., prie J. Paukščio. Redaktorius buvo Mikolainis, Mikas ir Simas Alytai - zeceriai. Aš dirbau prie špaltų ir plakatų. Taip pat esu ir SLA narys nuo 1900 m. . . . Su Naujais Metais gero linkintis".

JONAS STEPANAUSKAS

Scranton, Pa.

Keletas dalyvių II-jo Mokslo ir kūrybos simpoziume Chicagoje, įvykusio 1973 m. pabaigoje. Daugiau nuotraukų ir E. Šulaičio reportaža žiūr. 3 ir 7 psl.

E. Šulaičio nuotrauka

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Girnakalis

PALUKŠTENSIM SAULĖGRAŽA...

Chicagoje pseudopatriotali tebe-puldinėja Jonynienės vadovėli. Sako, komunistiškas ir rusiškas. Sako, tai sako, bet įrodyti nelengva, nes ką tik iš to vadovėlio rodė, tai vis neirodė. Griebėsi šantažo: sako, nustebsite, kai paskelbsime to vadovėlio užkuliusus. Deja, kad nustebsite, reikia ką nors paskelbti. Ir vėl nieko neišeina.

"Ura patriotė" Vaičiūniene, mėgstanti plepalais turtinti laikraščius, panūdo vadovėli kaltinti . . . už saulėgražas, esą, už rusišką augalą. Žino ar nežino, bet nuduoda žinančią. O apie "rusiškas" saulėgražas reikia pasakyti štai ką.

Saulėgražų tėvynė yra Meksika. Paplitusi ji Pietų Amerikoje, ypač mėgstama Argentinoje. Pašto ženklais ar specialiais vokais ją pagerbė Argentina, Urugvajus, Libija, Egiptas, arabiškasis Dubai, Lenkija, Rumunija, Šveicarija, Japonija ir gal kai kas.

Į Europą saulėgražas atvežė Ispanai. Jie naudojo sėklas aliejui spausti.

Saulėgražą pamėgo pietryčių Europa: rumunai, bulgarai. Aple 1833-35 metus ši graži keliauninė pasiekė Ukrainą. Mačiau kartą ukrainiečių tautinį šokį, kur viena pora šoka, o grupė kitų šokėjų prisdengia saulėgražomis ir sudaro šokio dekoraciją.

Šio augalo sėklos daug kam patinka. Iš vartojimo ją išstumtų nebent kramtomoji guma.

Lietuvoje saulėgraža irgi mėgstama. Ir čia ji gražiai žydi, ir čia užaugina skanių sėklų. Rusifikacijos ji Lietuvoje nevykdo. Lietuvių tautos ji nekomunistina. Vaičiūniene su visokiais kitais lietuviškos atmosferos gadintojais gali būti ramūs.

Progal pasitaikius, nesibijokime: palukštenkime. Nepakenks.

Yra toks lietuviškas tarinys: bene būsi drignų apsiėdęs! Va, drignės, nors ir lietuviškos, bet nepatartinos. Seniau drignėmis apsiėdimu kalme kaltindavo visokius kvailiotojus, o šiais laikais gal drignės kaltos dėl pseudopatriotizmo.

PO DIDŽIŲJŲ "ATPUSKŲ"

(Atpuska! yra Lietuvoje atlaidų šventės, į kurias suvažiuoja daug žmonių; kaip ši reiškinį tinkamai pavadinti lietuviškos kilmės žodžiu?)

Pereitą pusmetį turėjome subvimų: PLB, LB, ALTO, VLIKO, BALFO ir net bent kelių partijų, kurių vienos gyvos, kitos leisgyvės. Tai svarbu pažiūrėti, kaip čia pasisakytą aktualiais lietuviškais klausimais. Tai visgi yra organizuotosios lietuvių visuomenės vadų balsas.

Visi subvimai vienaip ar kitaip turėjo reikalo su pačiu didžiausiu

mūsų laikų klausimu, su santykiais su tėvyne, o taip pat su lietuviybės išlikimu išėivijoje. Senu papratimu, lietuviybės išlikimo reikalu rimtai ir radikaliai kuo nors ryžtis neišpareigojo niekas. Gi dėl santykių su tėvyne taip išėjo. Kad buvo panašu į lenkynes, kas išpūdingiau ir vėzdvingiau atsiribos nuo komunizmo ir nuo su komunizmu suplaktos tėvynės. Kai kur prisiminė "Lietuvoje kenčiančius brolius", bet tai tebuvo, kaip ir iš seno žinomose veiksmų rezoliucijose, mandagios ir šiltos frazės, niekam nieko nei duodančios, nei įpareigojančios. Tai panašu į nukirptų plaukų glóstymą.

Veiksmų subvimuose istorijos pamoka buvo atsakinėjama tobulai: nieko nepamirštant ir nieko išėivijoje naujo neišmokus. Iš kitų padėties supratimo mažiau ir belaukiant, kiek nusteбіno LB, kuri išėjo reakcingesnė, negu ligi šiol.

Dabar planuojama kažkokia veiksmų konferencija. Kai susitars susirinkti, tai susirinks. O kai susirinks, tai, sako, per kokius keturis metus pasieks susitarimo ir pasidalins darbo sritimis. Tokiu būdu šis veikimas yra tiek prasmingas, kiek jis suramina pačius veiklančius. Tėvynei dėl to nei šilta, nei šalta.

Čia labai skaudai mano išvada. Daug kas norės net pasipiktinti. Pasakysiu, kad esu įsitikinęs, jog kuo toliau, tuo pasipiktinimo turėtų būti mažiau. Kapa! ir žili plaukai prie realybės priartina ir nenorinčius artėti. Sic!

VILNIAUS SUKAKTIS IR IŠEIVIJA

1973 metais Vilnius atšventė 650 metų sukaktį. Be Vilniaus lietuvių tauta galėtų būti lyginama nebent su prasigyvenusiu išėiviu, kuris lietuviškai dar pakalba, net talkosi į lietuviško veikimo vadus, o iš esmės su lietuvių jokio esminio ryšio neturi. Mes be Vilniaus nenurimsim, nes negalim nurimti. Be Vilniaus ar su Vilnium - tai klausimas, ar Lietuva yra vienokia, ar kitokia.

Vilnių savinai ir lenkai, ir baltarusiai, net ir rusams jis mielas. O sąlygos taip susiklostė, kad šiais laikais Vilnius priklauso lietuviams tik Sovietų Sąjungos dėka. Pačiai Lietuvai per sunku išlaikyti savo didingos praeities palikimą, o sąjungininkų, be Maskvos, kaip ir neturi. Apie tai būtų labai patogu tylėti, bet nereikia tylėti dėl dviejų priežasčių: viena - nereikia bijoti tikrovės, o antra - tikrovės ignoravimas kelia iliuzijas. Gi iliuzijų tvirtovės nėra jokios tvirtovės.

Vilnius yra ne visa Lietuva, bet geriausia jos dalis. Vilniaus problemos didžiojoje yra Lietuvos problemos.

Tuo tarpu dėl Vilniaus turime gražaus ramumo. Kad šis ramumas tėra iliuzijų produktas, tuojau

Tęsiama 3 psl.

VIENYBĖ, 1974 m. sausio 25 d.

STEBĖTOJO PASTABOS

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos pirmininkė Emilija Čekienė, tarp daugelio dalykų ilgame pasikalbėjime Dirvoje, pareiškė: "Išėivijos gyvenime visos lietuviškos organizacijos yra svarbios ir tautiniu požiūriu naudingos. Tačiau viena didžiausių lietuviškos veiklos klaidų yra pakantos stoka vienos organizacijos kitai, nekaltant apie asmens asmeniu". Tai šventa tiesa, tik gaila, kad ji pati nevisada tai praktikuoja.

Penkiolikos Sovietijos profesionalų grupėje, kuri dvi savaites lankė Ameriką ir jos miestus, buvo du lietuviai: komunalio ūkio ministras Juozas Serys ir S. Nėries kolūkio agronomas Tadas Rupšlaukis. Ministeris pareiškė: "Vilnius niekad istorijoje nebuvo toks lietuviškas, kaip šiandien".

Du lietuviai Philadelphijoje kandidatavo į teisėjus republikonų sąrašuose. Nors nelaimėjo, bet S. F. Mankus surinko 88,893 balsus, o Tony Novasitis 71,173. Laimėjęs demokratas gavo 109,717.

Vilniaus Tiesa skelbia, būk italų katalikų savaitraščio redaktorius Orfeus, išvažiuodamas po apsilankymo Vilniuje, pareiškė: "Būdamas Lietuvoje įsitikinau, kad čia pripažįstama sąžinės laisvė". Kažin, kas čia sapnavo: Vilniaus Tiesa ar senovės graikų sapnų dievaičio vardu redaktorius Orfeus?

Vilniuj einas Pergalės žurnalo nr. 7 paskelbė tris užsienyje gyvenančio poeto V. Šlaito eilėraščius, kuriuos jis pats iš užsienio redakcijai prisiuntęs.

Vienas laikraštis rašo: "Ryšių klausimą (išėivio lietuvio su lietuviu Lietuvoje) per metų eilę svarsto visa išėivijos visuomenė ir priėjo vieningos nuomonės, kad kultūriniai tokiu bendradarbiavimu nei Lietuva mums nei mes jiems nieko negalime duoti.

Prisiminus eilę lituanistikos srityje Vilniuje išleistų knygų ar muzikos plokštelių, kurias visos mūsų radijo valandos naudoja, dėl aukščiau minėto laikraščio redaktoriaus tenka darytis mūsų liaudies išvadą: "Aklas aklą netoli nuves"

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Tęsinys iš 2 psl.

paaiškėtų, jei tik toje Europos daly prasidėtų koks valstybinių sienų judėjimas.

Išėivijoje turime vilniečių lietuvių draugiją, kuri yra tikras įrodymas, kad pas mus Vilniaus reikalai apleisti, nes ta draugija yra pajėgi nebent piknikams rengti, nieko daugiau. Vilniaus sukakties metai išėivijoje praėjo neprasmingai, nebuvo išnaudoti. Ypač šią sukaktį pražiopsojo vadinajamieji veiksniai. Egzaminai neišlaikyti.

Gerai įsidėmėkime: egzaminai labai svarbūs, proga buvo daug kam tinkama, bet nieko neišėjo.

VIENYBĖ, 1974 m. sausio 25 d.

Nyksta mūsų pašalpinės draugijos, nyksta ir "darbinikiškos". New Yorko LDS 13 ir 46 Kuopos (su 28) nariais nutarė apjungti tryliktu numeriu, nes nariai mažėja, o ir gyvieji susirinkimų nelanko.

Knygos Lithuania 700 Years, sakoma, jau trečia laida išleista, daugiausia kitataučiams reikalaujant, nes lietuvių visuomenė laikėsi ir tebesilaiko abejingai.

Naujųjų ateivių dr. Kazys Sidlauskas parašė 102 pusl. knygą "Amerikos Lietuvių Politika" (kaina \$1.50), kurioje nušviečia durų varstymą Washingtone, norint pajudinti nejudinamąją uolą.

Nesenai miręs amerikietis diplomatas Charles Bohlen, kuris keletą metų ėjo Amerikos pasiuntinio pareigas Maskvoje, savo atsiminimuose rašo: "Bolševikų vadai žino, ką daro. Jie nenori, kad jų žmonės nuoširdžiau susipažintų ir santykių su amerikiečiais, nes puikiai supranta, kad santykiai su vakariečiais pralaužia geležinę uždangą ir turi polinko silpninti uždara komunistinę diktatūrą. Tai puikiai įrodė bruzdėjimai rytų Europoje, kaip tik santykiai atlyžo po Stalino mirties".

ALTo dviejų dienų suvažiavime Chicagoje dalyvavo dvylikos organizacijų ir dešimties skyrių 36 atstovai, greta 27 svečių ir 6 laikraštinių. Nutarė šaukti Amerikos lietuvių, rodos, aštuntą kongresą. Septintas buvęs Detroite 1969 m. Į ALTą priimta Vilniečių sąjunga, kurios nariai niekad Vilniaus nelanko, ir Lietuvos Atgimimo sąjunga, kurios nariai nesugeba atgimti tikriesiems dabartinės Lietuvos reikalams. Abi yra "naujųjų" organizacijos. ALTo pirmininkas K. Bobelis pranešė, varstęs duris Washingtone keturis syk, o organizacija turėjusi \$44,356 pajamų (Vasario 16 aukų) ir \$32,030 išlaidų, kurių \$11,000 davė VLIKui išlaikyti, o raštinės reikalams \$4,972. Išdo turi \$35,079.

Aidų žurnalo redakcija mano, kad senųjų ir naujųjų ateivių šnairavimas Amerikos lietuviuose esąs "aiškus, nuo pat pradžių, nesuapratimas; tokio jis yra ir šiandien". Gal tektų abiem pusėm čia panaudoti šv. Tėvo Jono XXIII "aggionarmento" langų pravėrimą?

Per dešimtmetį Lietuvių Fondas pabarstė lietuviybės reikalams \$229,380, bet, rodos, be apčiuopiamų vaisių, nes jaunimas vis toliau traukiasi nuo konservatyvaus iki kaulo smegenų senimo, ir, gali būti, "never the twain shall meet". O be jaunimo, kokla atetis lietuvibei Amerikoje?

Vilniaus 650 metų sukaktį minėti Detroite lietuviai parūpino tam tikrą medalį, kurį nusiliedino - Japonijoje.

II Mokslo ir kūrybos simpoziume Chicagoje kalbotyros sekcijoje pranešimą daro amerikietis lituanistas William R. Schmalstieg iš Pennsylvania State University. Jo kairėje - sekcijos pirmininkas, Voice of America tarnautojas, Leonardas Dambriūnas. Dešinėje - Antanas Klimas ir Janina Reklaitienė.

Gintis Procuta iš Otavos (Kanadoje) universiteto kalba apie mokymą ir šeimą Lietuvoje Mokslo ir kūrybos simpoziume Chicagoje.

E. Šulaičio nuotraukos

VATIKANO POLITIKA SU KOMUNISTINIAIS KRAŠTAIS

Kanados Tėviškės žiburiai sausio 3 laidoje atspausdino įdomų pasikalbėjimą su monsijoru dr. Audriumi Bačkiumi, dirbančiu diplomatinėje Vatikano tarnyboje. Jis Kanadoje lankėsi savo atostogų metu, o šiuo metu jau yra sugrįžęs į Romą.

Tarp eilės redakcijos klausimų buvo ir toks:

- Spaudoje dažnai rašoma apie Vatikano kontaktus su sovietiniais kraštais. Ar tai reiškia, kad Vatikanas pritaria jų santvarkai ar ko kita siekia?

Mons. Bačkys atsakė:

- Visi ryšiai, derybos jokiū būdu nereiškia, kad Sv. Sostas pritaria vidinei tų kraštų santvarkai ar ją laimina. Sv. Sostas žiūri į konkrečią padėtį. Tie kraštai šiuo metu egzistuoja tokioje santvarkoje, ir nematyti greito tos santvarkos pasikeitimo. Tęgyvena katalikai, ten irgi turi veikti K. Bendrija. Dėl to Sv. Sostas eina į derybas, bando užmezgti kontaktus, kad kaip nors padėtų K. Bendrijos gyvenimui tuose kraštuose. Gal kartais mums ta politika neiški, nesuprantama, bet ji turi gyvybinę svarbą: nesiderėsi su valdžia, negalėsi paskirti ten vyskupų, ir K. Bendrija liks be vadovų. Todėl Sv. Sostas turi eiti į derybas, kartais net į kompromisus, kad užtikrintų minimalinį K. Bendrijos gyvenimą. Be to, tie ryšiai yra

reikalingi ir naudingi tiesioginei informacijai apie tų kraštų tikinčiuosius. Tie kontaktai jau padėjo ta prasme, kad vyskupai, Lietuvos ir kitų kraštų, dabar gali atvažiuoti ir painformuoti Sv. Sostą ir ši be to padaryti. Anksčiau visa tai buvo neįmanoma. Suširašinėjimas bei susisiekimas buvo labai sunkus. Kaip žinote, Sv. Sostas jau yra užmezgęs diplomatinis santykius su Jugoslavija. Vien praktiniu požiūriu tai labai naudinga: diplomatinis atstovas gali laisvai susirašinėti, naudotis diplomatinėmis privilegijomis, diplomatine siunta perduoti informacijas, kurių niekas netektų, nedrįstų rašyti dėl cenzūros baimės.

Vienas Amerikos lietuvis, kuris pernai lankė Lietuvą, sprendžia: "Žmonės yra prisitaikę santvarkai. Jaunimas karštas, per drąsus. Rusifikacija eina stačiai neišsivaizduojamais kanalais". Tokiais pat stačiai neišsivaizduojamais kanalais eina ir mūsų jaunimo amerikanizacija Amerikoje.

Savo knygoje "Vėdai ir problemos lietuvių literatūroje" dr. J. Grinius primena, kad pagal poeto Maironio eilėraščius (50) trisdešimt mūsų kompozitorių yra sukūrę arti šimto dainų ir giesmių!

LIETUVISKOJE CHICAGOJE

NAUJAS LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

Pereitų metų pabaigoje Chicagoje atspausdintas lituanistinėms mokykloms skirtas Lietuvos žemėlapis. Tai yra sutelktinis didelio būrio lietuvių mokslininkų, pedagogų ir JAV LB Švietimo tarybos narių darbas.

Žemėlapi sudarė Juozas Andrius. Tai fizinis, su politinėmis sienomis Lietuvos žemėlapis, skirtas geografijos dėstyimui, stambaus formato, spalvotas. Išleistas ant patvaraus, specialiai mokykloms pritaikyto plaukamo popieriaus. Žemėlapi mokyklos gali užsisakyti per Švietimo tarybą Chicagoje.

Talkininkų tarpe minimi dr. Z. Ašoklis, A. Bendorius, A. Gureckas, V. Liulevičius, J. Masilionis, B. Saldukienė, profesoriai Jonas Puzinas, J. Rabikauskas, SJ. A. Salys, Pr. Skardžius, S. Sužiedėlis ir VI. Viliamas.

Tai jau antras Amerikoje išleistas Lietuvos žemėlapis. Pirmąjį prieš septyniolika metų išleido Lietuvių Enciklopedija. Juo mokyklos ligšiol ir naudojosi. Naujasis žemėlapis daug kuo skiriasi nuo pirmojo, ypač daug miestelių išaugę į miestus su daugiau kaip 10,000 gyventojų, pažymėtos ir "Kauno maršos" bei naujai iš-

dygę miestai, kaip Elektrėnai ir kt.

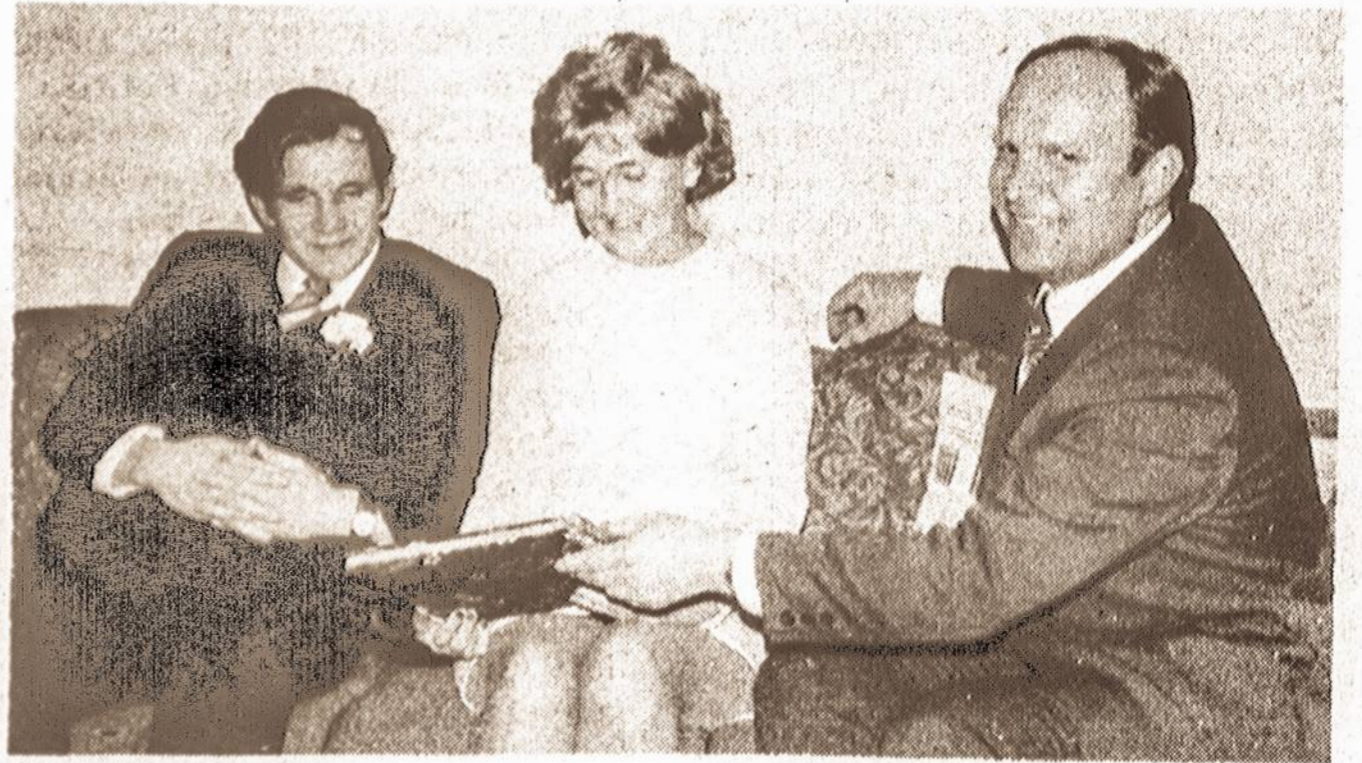
SOLISTĖ ALDONA STEMPUŽIENĖ su sūnumi Linu atliks meninę programą Liet. Žurnalistų Sąjungos spaudos baliuje sausio 26 d. Martiniuke viešbutyje. Į balių pakviesti iš New Yorko VLIKo pirm. dr. K. Valiūnas ir dr. J. Kazickas. Iš Clevelando atvykstas ir knygos "Day of Shame" autorius A. Rukšėnas.

BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ, lietuvių literatūroje žinoma savo poezija, romanais, drama, pasakomis vaikams, laimėjo dienraščio Draugo romano konkursą už savo kūrinį "Naujųjų Metų istorija". Ji Draugo romano konkursus yra laimėjusi 1965 m. už "Aštuonis lapus" ir 1970 m. už "Rugsėjo šeštadienį". Šio romano mecenatai yra Antanas ir Marija Rudžiai. Premija bus įteikta balandžio 7 d. Chicagos Maria High School salėje.

LAIŠKŲ LIETUVIAMS žurnalo konkurse pirmą vietą laimėjo Aušra Gylytė-Karkienė iš Toronto, Kanados. Taip pat paskirtos dar ir kitos keturios premijos. Premijų įteikimas bus Jaunimo centre vasario 2 d.

IŠ LIETUVOS KULTŪRININKŲ VIEŠNAGĖS CHICAGOJE. Garsusis Lietuvos mokslininkas A. Žukauskas (kairėje) moksliniais reikalais atvykęs į Chicago, susitinka su savo tautiečiais iš tėvynės. Šalia jo sėdi akt. R. Staliliūnaitė iš Kauno.

Tautiečiai iš Lietuvos, nors ir per trumpą savo viešėjimą Chicagoje, aplankė ne vieng savo pažįstamą jų butuose. Nuotraukoje Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviams komiteto naujasis darbuotojas P. Sinkevičius ir žurnalistas V. Baltrėnas vizituoja Cicero lietuvius.

MUMS RAŠO

IR PRADINGO LYG SAPNAS

Praėjusių metų pabaigoje Chicagoje įvyko Amerikos Lietuvių Tarybos (ALto) suvažiavimas. Po suvažiavimo, kaip paprastai, skaitėme gražias rezoliucijas, aprašymus ir pan.

Buvo skelbiama, jog į Tarybos sąstatą įsijungė ir kelios naujos grupės, ir buvo galima lyg suprasti, kad ši organizacija stiprėja. Tačiau paskelbtame sąraše neradome vienos, dar pernai jos eilėse buvusios organizacijos nei jos atstovo - tai tautiškos-demokratiškos, ne Vatikano agentų kontroliuojamos Šviesos-Santaros su atstovu V. Vepštu.

Kaip žinome, ši organizacija buvo vienintelė naujųjų ateivių grupė, kuri savo eilėse turėjo subursi pažangų akademinį jaunimą (nors dabar ir ne visai jauną), tad jos dalyvavimas ALTe jam pridavė tam tikro svorio, žinant, kad kitos organizacijos ir organizacijėlės sudarytos vien iš senųjų srovių ir daugumoje, pražilusių tautiečių. Žinoma, nieko neturint prieš senuosius pensininkus, vis tiek reikia nustebti, kodėl ALTas "apsivalė" nuo jaunesnių ir mokslus baigusių žmonių?

Teko nugirsti gandų, kad ALTas jau senokai danti griežtę prieš santariečius, o ypačingai prieš ALTe buvusį jų atstovą V. Vepštą. Mat, santariečiai altiečius gąsdino remdami Lietuvos menininkų koncertus, vaikų ekskursijas į Lietuvą, Akiračius, na, ir dešimtimi kitų dalykų. Tuos "nedorus" darbus ne vien santariečiai rėmė. Daugumą jų privačiai yra prikišę ir tebeprikiša prištą, ir ne vieną -

kiti, dalis jų - ir ALTe pasilikusių. . . Bet, mat, ne viešai.

ALTas oficialiai labai užsirūstino: 1. kuomet V. Vepštas savo žmoną su prieaugliu išsiuntė su vaikų ekskursija į Lietuvą; 2. kuomet pas save surengė kultūrininkų iš Lietuvos priėmimą pereinamais metais. . .

Kai kurie ALTo ponai pasiuntė santariečių vadovybei raštą, paminėdami, kad V. Vepštas yra "persona non grata", ir kad į ALTą būtų deleguotas kitas atstovas. . .

Santariečių vadovybė nusidavė, kad dėl to V. Vepšto "nusikaltimų" nemato ir, kad jis yra pajėgus santariečius ALTe atstovauti. Tuomet ponas ALTas nusprendė, kad Šviesa-Santara iš jo gretų pasitraukia. Aišku, apie tai niekam nesakė ir niekur nerašė. . .

Buvo tikimasi, kad bent po suvažiavimo bus paaiškinta - kurgi pagaliau dingo santariečiai? Tačiau ir po to vyrauja kapų tylą, ir tik šnabžda liūdna melodija santariečiai. . . santariečiai pradingo lyg sapnas. . . vilnija ALTo padangėje.

O patys santariečiai, atrodo, dėl to patenkinti. Jie net suvažiavime savo draugų prašė šio klausimo nekelti. "Ir koks gi pagaliau mums nuostolis palikti, kaip jie sako, "skęstantį laivą"? Greičiau tai tik didelė laimė".

O pats V. Vepštas, lyg ir atsidėkodamas ALTui už šiuos žygius, prieš Kalėdas kitai Lietuvos kultūrininkų grupei surengė jau viešesnio pobūdžio susitikimą ir dar viešesnį vietoj - viešbutyje. . .

ETYL.

VIENYBE, 1974 m. sausio 25 d.

Kultūrininkų iš Lietuvos grupė Chicagos O'Hare areodrome. Viduryje vertėja A. Dobrovol'skytė, Vilniaus Inturisto darbuotoja, Kairėje - dr. Byla, dešinėje - J. Mileriūtė.

Kanklininkė R. Burnekytė ir Lietuvos styginio kvarteto narys J. Fledzinskas kultūrininkų iš Lietuvos priėmime Mildos salėje.

VISOS NUOTRAUKOS E. ŠULAIČIO

Lietuvoje

Paruošė Vytautas Zalatorius

GINTARAS

Pereitų metų pabaigoje po Austriją keliavo Lietuvos gintaro paroda. Pabuvojo ji Salzburge, Linze ir Vienoje - viso 600 eksponatų, kuriuos paįvairino ir vietinės gintaro kolekcijos. Istorikai nustatė, kad Pabaltijo gyventojai su salzburbiečiais gintarą mainė į druską jau prieš 2,000 metų. Tai, be kitko, liudija ir netoli Salzburgo esančio Haleino miesto keltų muziejaus gintaro eksponatai. Salzburge su lietuviška paroda buvo rodoma ir didžiulė vietinė gintarinė stovykla MARIA IMMACULATA.

Anksčiau ši Palangos gintaro muziejaus ekspozicija aplankė Prancūziją ir Rytų Europos valstybes. Muziejus turi beveik 15 tūkstančių eksponatų.

Lietuvos Ministrų Taryba neseniai patvarkė, kad nuo šiol gintarą prekybai apdirbs tikrai Vietinės pramonės ministerijos susivienijimas "Dovana", Lietuvos dailės fondo įmonės ir Lietuvos Liaudies meno d-jos meistrai bei dailininkai. Tuo pačiu uždrausta gintarą apdirbti kitų žinybų organizacijoms ir privatiems asmenims, nepriklausantiems auksčiau minėtoms draugijoms. Tame pačiame potvarkyje skatinama, apdirbant šį Lietuvos brangakmenį, plačiau naudoti auksą ir sidabrą. Tokiu būdu siekiama pagerinti gintaro dirbinių kokybę.

DEŠROS

Dar Nepriklausomybės laikais statytas Tauragės "Maisto" fabrikas, dabar mėsos kombinatas, smarkiai plečiasi. Auga naujas mėsos ir riebalų gamybos korpusas su gyvulių priėmimo ir laikymo kompleksu bei skerdykla. Montuojami konvejeriai, plečiamas dešrų cechasis. Įrengtas atliekų perdėbimo skyrius, kuris tieks mėsos-kaulų miltus pašarų pramonei. Bendrai fabrikas per ateinančius porą metų padidins gamybą trečdaliu.

Kapsuko (buv. Marijampolės), Lazdijų, Molėtų ir Pasvalio rajonai praeitą žiemą pasižymėjo gyvulininkystėje. Už tai jiems Maskva dabar paskyrė piniginę premiją ir "Raudonąją vėliavą". Premijų dydis neskelbiamas. Tuo pačiu metu buvo apdovanoti keli šimtai ir ne Lietuvos sričių.

Lietuvoje, kaip ir kitur pasaulyje, mažėja ne tik laukinės uogos bet ir grybai. Respublikos gamtininkai jau vadina juos "nykstančiu gamtos turtu". Jie siūlo suvaržyti grybavimą, kuris dabar labai populiarus, įkurti grybų draustinius ir supažindinti grybautojus su mažiau žinomų valgomų grybų rūšimis. Iš 300 Lietuvos grybų rūšių 100 yra valgomi, nors žmonės terenka jų tik kevirtį.

VIENYBĖ, 1974 m. sausio 25 d.

Vilniaus merginų "Pop Orkestro" bites: iš kairės - Aušra, Irina, Cesė ir Agnė. Jūra Dineikaitė vadovė.

Šešiais metais prie Elektrėnų elektros stoties bus įrengtas žuvų ūkis. Mat, elektros stotis išleidžia šilto vandens, kuriame karpiai greičiau auga negu šaltaime. Tą šiltą vandenį numatyta nukreipti į 100 baseinelių, kuriuose žuvis ir bus auginama. Žiemą, kai vandens temperatūra vistic nukris, bus auginami upėtakiai, nes jie mėgsta šaltą vandenį. Tikimasi išauginti po 200 ct. karpų ir upėtakių (angliškai vadinamų trout) per metus.

"Brolis" rusas

Periodiškai Lietuvoje lankosi didžiojo brolio agentai iš Maskvos pamokyti vietinius agitatorius, kaip "formuoti darbo žmonių komunistinę pasaulėžiūrą. Spalio pabaigoje tais "svečiais" buvo TS centro komiteto propagandos skyriaus sektoriaus vedėjas G. Dmitrijevas ir žurnalo "Političeskoje samoobrazovanije" vyr. redaktorius A. Višniakovas. Jiems šviečiant Lietuvos lengvosios pramonės propagandistus, talkininkavo Lietuvos kpk ck propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjas pirmoji pavaduotoja V. Loviagina.

Lektorių-propagandistų mokyklos pirmajame šių metų užsiėmime apie socialines ir psichologines valdymo problemas kalbėjo L. Fatkinas iš Maskvos. Tiems patiems klausytojams apie tautos programos įgyvendinimą porino karo mokslų kandidatas M. Smeliovas, o maskvietė N. Smirnova aiškino apie pedagoginius-psichologinius paskaitinės propagandos pagrindus. Na, o Lietuvos kompartijos ck konsultantas G. Černovas buvo apdovanotas Garbės raštu už "aktyvią visuomeninę politinę veiklą".

Pačius aukščiausius apdovanojimus - Lenino ordinus - gavo kiti 44 Lietuvos gyventojai už nuopelnus, praeitą žiemą vystant gyvulininkystę. Tarp laimingųjų 21 melžėja ir šie kolūkių pirmininkai: J. Bražinskas - "Pergalės" Plun-

gės rajone, B. Guzevičius - "Tikrojo kelio" Alytaus r., S. Janeliūnas - "Draugystės" Pasvalio r., A. Turūta - Pajiesio Kauno r. ir Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo instituto eksperimentinio ūkio direktorius Kėdainių rajone V. Putvinskis. Visai eilei kitų gyvulininkystės darbuotojų suteikti Spalį revoliucijos ir Darbo Raudonosios vėliavos ordinarai.

"KOMPIUTERIAI"

Šiais laikais viena pažangiausiųjų pramonės šakų yra elektroninių skaičiavimo mašinų kūrimas ir gamyba. Rusai šioje srityje atsilieka. Bet jiems į pagalbą atėjo prancūzai, parduodami "Benson" firmos prietaisą, kuris informaciją, pateiktą skaičiais, paverčia į brėžinius ir kitokius simbolius. Vienas toks įrenginys yra Lietuvos Mokslų akademijos skaičiavimo centre. Su juo susipažino Vilniuje rugpiūčio pabaigoje pasibaigusio TS ir Rytų Vokietijos kibernetikų seminaro dalyviai. Pranešimą skaitė J. Bajakovskis iš Maskvos.

Klaipėdos "Baltijos" laivų statykla rugsėjo mėn. perdavė Lenkijai 4,500 tonų keliamosios galios doką-laivą, naudojamą kitiems laivams taisyti. Klaipėdiečiai tokius laivus gamina ir kitoms valstybėms. Nemaža pramonės produkcijos Lietuva gabena ir į Kamos sunkvežimių gamyklą, kuri yra stambiausia rusų penkmečio statyba. Iš Lietuvos ten gabenamos staklės, grąžtų galastuvai, gelžbetonio konstrukcijos. Prie šio didžiulio automobilių fabriko statybos prisideda ir Amerika.

Tarptautinio garso vargonininkas-virtuozas L. Digrys lapkričio mėnesį koncertavo Švedijoje. Vietos laikraštis jį pavadino "vargonininku-Paganiniu". Paganinis yra nepralenktas atlikėjas smuiko istorijoje. Anksčiau Digrys su koncertais yra važinėjęs po Vakarų Europą ir kitus kraštus.

KARINĖ PSICHOZĖ?

Išėjo 100 tūkstančių egzempliorių tiražu antra laida brošiūros "Tai turi žinoti kiekvienas". Joje patarimai, kaip elgtis po atominės bombos sprogimo. Rusai šiai temai rodo nuolatinį dėmesį.

Spalio pradžioje Vilniuje vyko aukščiausio rango kariškių ir kitų pareigūnų pasitarimas civilinės gynybos reikalais. Pasitarime dalyvavo TS Civilinės gynybos viršininkas, gynybos ministro pavaduotojas gen. plk. A. Altuninas, Pabaltijo karinės apygardos vadas gen. plk. A. Majorovas, tos pat apyg. politinės v-bos viršininkas gen. maj. I. Gubinas, apyg. štabo viršininkas gen. maj. M. Tereščenko ir kt. Pasitarimą atidarė Lietuvos Ministrų t-bos pirmininkas J. Maniušis. Konstatuota, kad "pastebimai suaktyvino savo veiklą, tobulindami civilinę gynybą, partiniai, tarybiniai, ūkiniai organai ir visuomeninės organizacijos".

Tuo tarpu B. Rutkauskienė knygėlėje "Kokteiliai" moko, ką gerti prieš atominės bombos sprogi-mą. . . Atrodo, kad kapitalistiniai prietariai randa palankią dirvą komunistiniuose skrandžiuose.

Moterims Vilniaus modelių namai išleido naują nepertodinio žurnalo "Banga" numerį, kuriame aptariamos šių metų mados.

Tokyo ekonominės kolegijos profesorius Ikuo Murata išvertė į japonų kalbą Donelaičio "Metus". Anksčiau jis yra išvertęs Zemaitės "Rudens vakarą" ir pasakas "Eglė - žalčių karalienė" bei "Sigutė". Dabar verčia Maironio "Jūratę ir Kastytį", o ateityje planuoja išversti humoristinių rinkinių "Čia praėjo Kindziulis".

"Tiesos" vyr. redaktorius A. Laurinčiukas, ilgokai gyvenęs ir dirbęs kaip Moscow News korespondentas New Yorke, vadovavo žurnalistų iš TS delegacijai į Burmą. Šią Azijos šalį, į vakarus nuo Vietnamo, valdo generolai, kurie stengiasi laviruoti tarp Rytų ir Vakarų. Svečiai domėjosi vietine žurnalistine veikla ir kooperatyvais.

ŽODYNĖLIS

BLATAS - žydiškas žodis dabartinėje lietuvių kalboje; reiškia pažinti, panaudojimą ką nors neteisėtai gauti;

KORONARINĖ LIGA - kraujagyslių, maitinančių širdies raumenį, ligą;
ŠIFERIS - skalūnas stogams dengti.

Lietuvos prezidento metai

Tęsinys iš 1 psl.

keliadešimt grupinių nuotraukų, taip pat su veikliaisiais asmenimis, Lietuvai bundant sąmonėn, augant nepriklausomybės švieson. Štai šiame Lietuvos Albume pačiu pirmuoju eina "ANTANAS SMETONA - Pirmasis Lietuvos Valstybės Prezidentas".

To albumo išleidimo metu A. Smetona nebebuvo Lietuvoje prezidentu. Tas pareigas jis buvo jau perdavęs Aleksandru Stulginskiui, išrinktam Steigiamojo Seimo. Tačiau ir be prezidentūros A. Smetona pirmavo savo autoritetu. Tą pirmumą galima suprasti šiandien dar geriau, skaitant jo kad ir neilgą gyvenimo aprašymą, vis dėlto ilgesni už visų kitų.

Tokia A. Smetonos biografijos (388-393 puslapiuose) pradžia:

"Iš visų mūsų visuomenės ir politikos veikėjų pastarųjų penkto-likos metų laikotarpyje (1905-1920) pirmoji vieta priklauso, be abejo, Antanui Smetonai. Priklauso ji A. Smetonai visais žvilgsniais: ir dėl jo einamųjų pareigų svarbumo, ir dėl jo populiarumo ir įtakos mūsų visuomenėje, ir dėl jo nuveiktų darbų. Visų pirmausia, Ant. Smetona buvo pirmiausias po ilgų vergijos amžių atnaujintos Lietuvos valstybės suverenumo nešiotojas - pirmasis Lietuvos respublikos prezidentas. Bet ir be to ne kam kitam, tik A. Smetonai turėtų priderėti tarp mūsų to laikotarpio veikėjų pirmenybę. Ir būsimasis mūsų laikų Lietuvos istorikas, kurią mūsų visuomeniniai valstybinio plėtojimo si fazę užkliudys, kiekviename žingsnyje turės užkliudyti ir Antano Smetonos vardą. Ypač čia gdidelės reikšmės mūsų gyvenimui turi Smetona 1915-1919 m."

Taip buvo rašoma tuo metu, kai A. Smetona nebebuvo prezidentu.

Jis pats tada sakė, kad "jis dabar išsiąsis". Ir toliau sakoma:

"Bet, be abejo, Smetonos, kaip valstybinio veikėjo rolė, toli gražu dar nebaigta ir artimosios mūsų ateičiai istorikui taip pat teks nesyki su jo vardu susitikti."

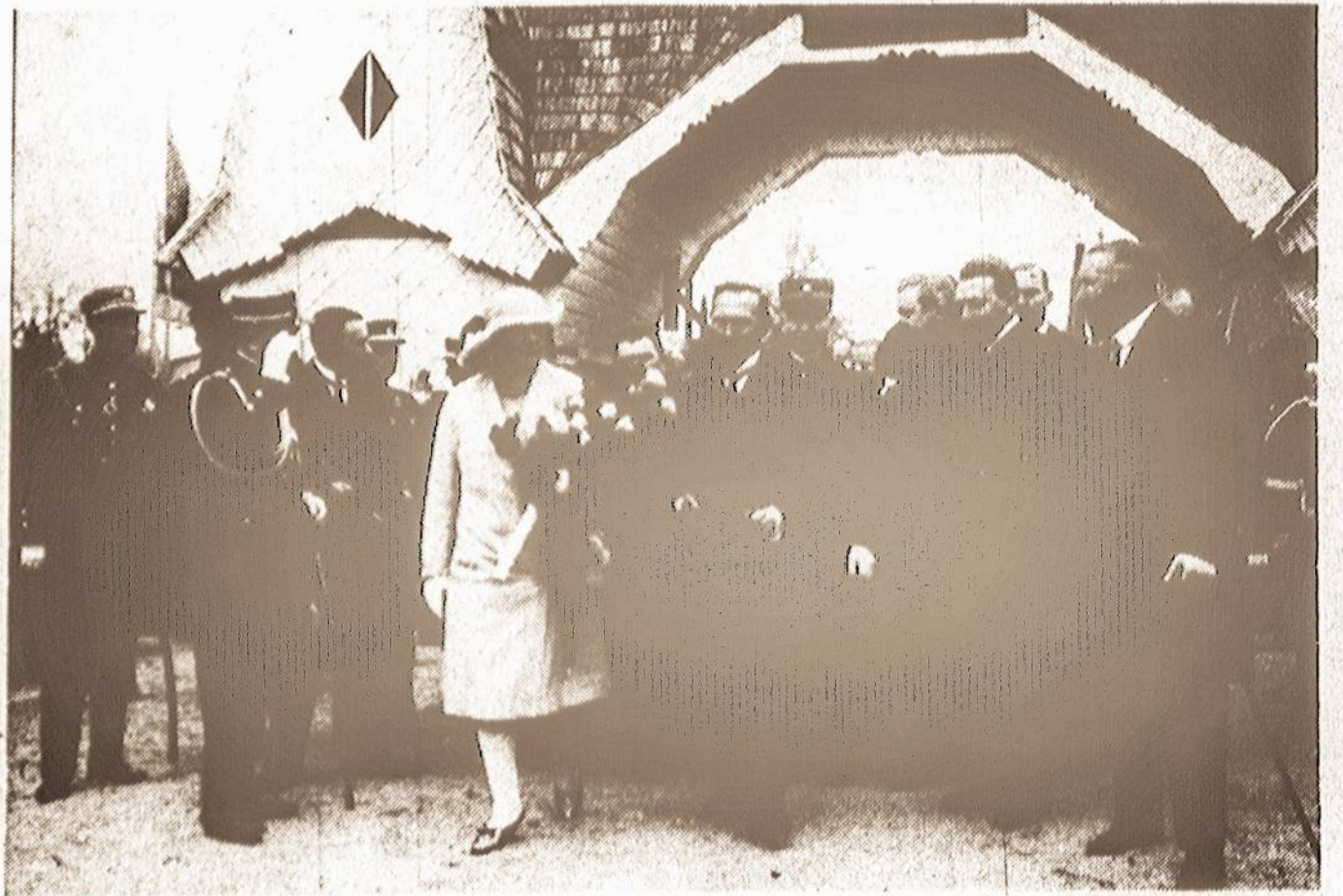
Labai įdomiai ir labai aiškiai A. Smetonos biografija šiame Albume užbaigiama. Sakoma: "Ir pirmuoju respublikos prezidentu Smetona buvo išrinktas ne politinių kombinuočių dėka, tik dėl to, kad anais laikais Lietuvos nepriklausomybės šalininkai iš tikrųjų negalėjo surasti savo tarpe kito žmogaus, kuriam drąsiai būtų galėję pavesti tokią aukštą garbę ir toki didelį atsakomumą".

Toki A. Smetoną šiandien ir istorikai ir šiaip daug kas vadina pirmuoju ir paskutiniu Lietuvoje prezidentu. Atrodo, tiksliau būtų sakyti jį buvusiu pirmuoju ir ketvirtuoju prezidentu. Negi manom, kad jau Lietuvos demokratinės nepriklausomos valstybės nebebus? - O jeigu nemanom taip pesimistiškai, tai kam taip kalbėti?

Antanas Smetona yra minėtinas, labai minėtinas - kaip asmenybės pavyzdys, minėtinas dėl jo dramatiško gyvenimo, dėl jo tragiško gyvenimo galo, pagaliau, minėtinas tam, kad jis iškiltų didesnės taisybės švieson. Ir pirmoje eilėje derėtų aukštąją minėjimo pagarbą reikšti jo šimtosios gimimo sukakties proga. Tokia A. Smetonos sukaktis turi visas pirmenybes prieš bet kokią kitą sukaktį.

A. Smetona yra visos tautos įžymioji asmenybė, jis yra šviesus Lietuvos valstybingumo simbolis, ir būtų skaudu, jei šiais metais jis būtų užmirštas lietuviškosios bendruomenės čia Amerikoje ir bendrai visoje lietuviškoje išsivijoje.

JONAS AUDRONIS

Lietuvos prezidentas Antanas Smetona su žmona Sofija.

Iš Antano Smetonos raštų

AMERIKIEČIŲ KOLONIJA IR LIETUVIŲ KULTŪRA

(Apie Amerikos lietuvių ryšius su Lietuvos lietuviams Rusijos Caro okupacijos laikais. Viltis nr. 125, Vilnius, 1913 m.)

Užpernai Saulės, šie metai Liet. Mokslo ir Dailės dr-jų pasiuntinių kallonės Amerikon yra parodžiusios, jog mūsų emigrantai ne vien nėra nubuvę Lietuvos, nėra jos pamiršę, bet yra gal daugiau, nei mes, ją pamilę. Nebe tokia Lietuva, kokia yra buvusi prieš keliolika metų, nebe tokia ir lietuvių Amerika, vargusi kadaise nesantarvėje. Amerikos lietuvių, susibūrę draugijomis, kaskart stiprėja. Taip sparčiai plėtomies, jie daug nusvers mūsų tautos atgijime. Mums svarbu ne tik jų aukos, bet ir jų susipratimas.

Amerikos lietuvių kolonija nėra žuvusi: už jūrų marių kartais jautriau sutvaks širdis, kai Lietuva ko liūdi ar kuo džiaugiasi. Suvirpino ją revoliucija - tuojau atsiliopė Amerikos lietuvių, užėjo kultūros srovė - jie tuojau šoko mums talkon savo sumanymais ir savo pašalpomis. Nerasime nė vieno rimtesnio darbo, kur nebūtų žymios amerikiečių užuojautos.

Amerikos Lietuva nėra mums dingusi. Ji ne v'ien imasi iš tėvynės, bet ir daug jai gražina. Gražintų dar daugiau, jei rūpintumės palaikyti su ja ryšius. Argi tevažinėsime tenai vis aukautų? Argi negalime ir mes duoti kai ko amerikiečiams? Kur negalėję. . . Mūsų davimas būtų moralinio pobūdžio. Materialinės pasipirties jie nereikalauja. Jie privalo gimtojo krašto šilumos. Vyresnioji amerikiečių karta, augusi Lietuvoje, tebejunta jos gyvąjį ryšį, o jaunoji, gimusi Amerikoje, nebegali atjausti savo tėvų žemės.

Labai gera būtų, kad mūsų veikėjai dažniau susitiktų su Amerikos veikėjais, kad mūsų išskiliai lankytųsi Amerikoje ir paskaitomis aiškintų Lietuvos kultūrinę pažangą. Vertėtų sukviesti suvažiavimą visų kraštų

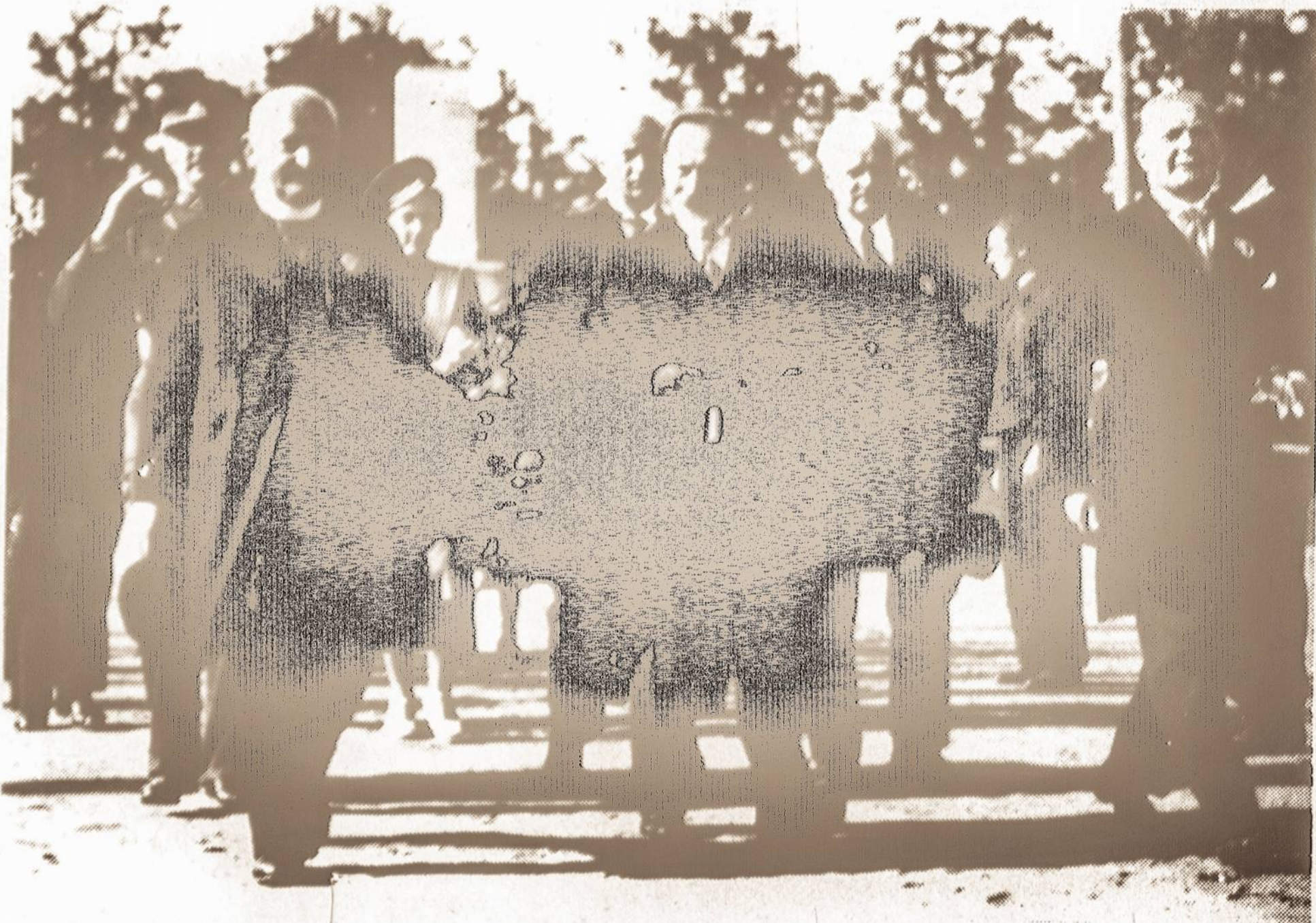
lietuvių literatai, draugijų ir bendrovių atstovai. Per toki suvažiavimą lengviau būtų sutarti bendras kultūros darbas visai lietuvių tautai.

Pavyzdžiui, mūsų emigrantai siunčia Lietuvon daug pinigų per svetimtaučių bankus. Ar negalima nukreipti tos operacijos į lietuvių bankus, Vilniaus ar Kauno lietuvių kredito draugijas? Lietuviams padaugėtų apyvartos kapitalo.

Lietuvon spraudžiasi latviai, lenkai ir kiti prašalaičiai. Ar negalėtų susitelkę kompanija Amerikos lietuvių sekti jų pavyzdžiu? Užsigrūdiję kultūringoje šalyje, įgiję prityrimo, jie daug padėtų mums žemės ūkio kultūroje.

Aš tik apgalbomis metu kelias mintis, kurios, man regis, yra ne be pamato. Jos būtų pravartu plačiau pagvildyti.

Antanas Smetona

Antanas Smetona savo prezidentavimo Lietuvoje laikais dalyvaudavo įvairiose išskilmėse: parodų atidaryme organizacijų šventėse. Čia jis matomas vienoje tokių išskilmų, lydimas vyriausybės nariu.

Pašto ženklukų rinkėjas. Kazys Meškoniš išleido skoningą Klaipėdos ženklukų albumą (Memel Postage Stamp Album). Kaina \$6.50. Išvardina ir pavaizduoja 290 Klaipėdos vardu 1930-1941 metais išleistų ženklukų.

MOKSLININKU DIENOS CHICAGOJE 1973 M.

EDVARDAS ŠULAITIS

Padėkos dienos savaitgalyje (lapkričio 21-25 dienomis) Chicago buvo suskridęs būrys mokslininkų į II Mokslo ir kūrybos simpoziumą. Šis simpoziumas buvo kiek gausnesnis už pirmąjį, kuris vyko irgi Chicagoje 1969 m. lapkričio 26-30 dienomis.

II simpoziume su paskaitomis pasirodė net 108 žmonės, daugumoje savo sričių specialistai, kurių tarpe, nežinia kokiomis aplinkybėmis, buvo įsimaišęs ir vienas kitas asmuo, kuriam geriau tiktų pasigarsinti savos parapijos salėje. Tačiau tas žinoma, nemenkina šio simpoziumo, kuris ir savo organizacija buvo neblogai nusisekęs, jeigu neskaityti kuklių patalpų (Jėzuitų Jaunimo Centro), kurios tokio pobūdžio sąskrydžiui buvo gerokai ankštos.

KETURIOS DIENOS PASKAITŲ

Nuo ketvirtadienio popietės, kuomet dar daugelis tautiečių nebuvo suskubę pavalgyti tradicinio kalakuto, iki sekmadienio pavakario čia sklido įvairių paskaitininkų mintys, kurioms surašyti reikėtų storą tomo. Buvo paskelbta, jog paskaitos bus atspausdintos atskirame leidinyje, tad su jomis galės susipažinti ir simpoziume nebuvusieji asmenys (net ir dalyviai negalėjo suskubti sekti paskaitininkus, lygiagrečiai kalbančius trijose salėse). Beje, simpoziuman atvykusieji galėjo įsigyti paskaitų santraukų leidinį, labai kuklų savo pobūdžiu, na, ir neišsamų (kai kurios santraukos įdėtos gana gerai paruoštos, kitos - tik prabėgomis sulipdytos).

Simpoziumą pradėjo organizacinės-techninės komisijos pirm. J. Jurkūnas atidaromuoju žodžiu, po kurio sekė vysk. V. Brizgio sukalbėta malda, konsulės J. Daužvardienės sveikinimas ir V. Vardžio įvadinis referatas "Akademiko dilemos; dabartis iš šimtmečio perspektyvos". Kalbėtojas priminė, jog simpoziumu norime paminėti šimtmetį nuo pirmųjų lietuvių įsikūrimo Amerikoje. Jis pareiškė, jog simpoziume dalyvauja apie 40 profesorių ir apie 30 asmenų, besidarbuojančių tyrimų srityse, o taip pat nemaža dvasininkų, architektų, inžinierių bei kitų specialybių žmonių.

Po šio bendro atidarymo skirtos posėdžio, vyko moksliniai posėdžiai: istorijos, biochemijos, fizikos-matematikos srityse. Ketvirtadienio vakaras buvo paskirtas bendram susirinkimui, kuriame buvo nagrinėta įdomoka tema - "Mokslininkai ir lietuvių bendruomenė: integracija ar izoliacija?". Temą gvildeno pranešėjai B. Cipijauskaitė, K. Keblys, S. Lazdintis ir E. Vaišnienė, moderuojant J. Girniui.

Penktadienį programa prasidėjo ryte ir tęsėsi iki vakaro su pietų VIENYBĖ, 1974 m. sausio 25 d.

pertrauka. Prieš pietus buvo nagrinėta filosofija, psichologija ir chemija, o po pietų - lukštentos literatūros, technologijos, medicinos ir teologijos temos.

V. JAKUBĖNO KŪRINIŲ KONCERTAS

Vakare susirinkta į Marijos aukšt. mokyklos salę, kurioje simpoziumo organizatoriai suruošė VI. Jakubėno kūrinių koncertą su simfoniniu orkestru bei jungtiniu Chicagos lietuvių choru. Koncerte buvo atlikta kompozitoriaus simfoninių dalykų ir jo sukompnuotų solo dainų, kurias atliko J. Vaznelis, R. Mastienė, S. Baras (dainavo "Mano deimantas", (žodžiai J. Tysliavos), D. Stankaitytė. Bene įspūdingiausiai nuskambėjo pats didžiausias kūrinys - "Mano pasaulis" - poema solistų kvartetui, mišriam chorui ir simfoniniam orkestrui. Koncertą dirigavo jaunas muzikas Alvydas Vasaitis.

"Žinau aš, drauge, pasaulį didį,
Pasaulį gražų, pasaulį tyrą,
Kaip šviesų rytą kaip gėlės žydi
Tik skaidrios ramos

nuo lapų byra, -
skambėjo Putino poemos žodžiai,
komp. VI. Jakubėno parašytos muzikos akordai, kurie pasiekė daugiau negu tūkstantį publikos iš įvairių S. Amerikos vietovių.

Simpoziumo proga buvo surengtas ir komp. Vlodo Jakubėno simfoninių kūrinių koncertas. Nuotraukoje vaizdas iš to koncerto Marijos aukšt. mok. salėje Chicagoje.

Dail. Romas Viesulas Menotyros sekcijoje kalba tema "Lietuvio dailininko etninė problema".

E. Šulaitis nuotraukos

Ramunas Kondrotas iš Harvardo universiteto, kuris praejusį pavasarį studijavo Vilniaus universitete ir rinko medžiagą diplominiam darbui, kalba apie Lietuvos studentų gyvenimą II Mokslo ir kūrybos simpoziumo metu. Jo dešinėje - moderatorius dr. Lenkauskas.

ŠEŠTADIENĮ - GAUSIAUSIA PUBLIKOS

Jeigu pirmosios simpoziumo dienos publikos sutraukė vidutiniškai, tai šeštadienį - jos tikrai netrūko. Gaila, kad nemaža dalis tautiečių atvyko ne paskaitų klausytis, o "pasišmonėti" - susitikti pažįstamų, pasikalbėti su jais. Tai dalis žmonių zujo po koridorių, varstė duris (o jos visos, kaip taisyklė, labai girgždėjo) na, ir kitaip pramogavo. Tai, aišku, nepadėjo nei paskaitininkams, nei rimtiems klausytojams.

Šeštadienį prieš pietus buvo kalbama apie bent dešimtį įvairių temų, kurių daugumą tebuvo galima paliesti tik prabėgomis, nes, turint labai aprėžtą laiką, nebuvo progos labiau į temas įsigilinti. Kartais dėl laiko stokos buvo susilaikoma

nuo diskusijų arba jos būdavo labai menkos.

Per pietų pertrauką, papietavus Jaunimo centro kavinėje, ten pat buvo gana įdomus pranešimas apie studentų gyvenimą dabartinėje Lietuvoje ir apie Vilniaus bibliotekas, kuri padarė ten praėjusį pavasarį nemaža laiko praleidęs Ramunas Kondrotas iš Harvardo universiteto. Jo atviras pasipasakojimas buvo kiek nelauktas išeiivių renginiuose, kurie, paprastai būna gana vienašališki, siauri ir politiniai orientuoti. Kai kas iš klausytojų kalbėtoją diskusijose bandė kompromituoti, tačiau jiems tas nepavyko.

Beje, ir beveik kiekvienoje sekcijoje ar diskusijose būdavo paklausimų apie tų sričių padėtį šių dienų Lietuvoje, tik gaila, kad ne visi paskaitininkai būdavo kompetetingi (jie tai prisipažindavo) į tuos klausimus atsakyti.

Daugiausia publikos sutraukė, tur būt, gana praktiškausia simpoziumo tema, vykusio medicinos sekcijoje, kurioje buvo diskutuojamas abortas. Čia, moderuojant dr. J. Valaičiui, savo mintis pateikė moterų ligų specialistai-ginekologai dr. G. Balukas ir dr. P. Sutkus. Taip pat kalbėjo teologai - J. Borevičius, A. Trakis ir teisininkas P. Zumbakis.

Darbinga buvo ir lingvistikos sekcija, kurios pirmininku buvo L. Dambriūnas. Įdomu buvo klausytis amerikiečio lituanisto, kalbančio gana gera lietuvių kalba - William R. Schmalstiego, na, ir jaunos lituanistės, dabar dėstančios Illinois universiteto Chicagos padalinėje - Janinos Rėklaitienės.

Šeštadienio vakaras buvo skirtas banketui, kuriame buvo pademonstruota, kad mokslininkai ir jų draugai moka ne tik rimtai kalbėti, bet ir linksintis. Ši sritis ir nemokslininkų buvo geriausiai suprasta.

BAIGIAMOJI DIENA

Sekmadienio popietę buvo susirinkta baigiamoji posėdžio. Čia kalbėjo programos komiteto pirm. dr. V. Vardys (įdomu, kad Lietuviškoje programoje jis buvo pristatytas kaip Vytautas S. Vardys, o angliškoje - V. Stanley Vardys). Po to sekė paskaita tema "Amerikos lietuvių išėivijos šimtmečio apžvalga", kuri, deja, nesuteikė

Tęsiama 9 psl.

LIETUVIAI AMERIKOJE

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Prieš Naujus metus pasirodė Bostone gyvenančio Benedikto Povilavičiaus įdainuota dainų ir arijų plokštelė. Vienoje pusėje yra septynios dainos, kitoje – arijos. Dainininkui akompanuoja Jeronimas Kačinskas. Žodinių plokštelės apipavidalinimą parašė poetas Stasys Santvaras.

Povilavičius anksčiau gyveno Anglijoje, iš ten į Ameriką atvyko 1956 m. Muzikos mokslus Povilavičius pradėjo Lietuvoje, Vokietijoje daugiausia dainavo su chorais, gyvendamas Anglijoje, dainuodavo lietuvių parengimuose. Jo dainavimo mokytojas Anglijoje buvo Latvijos operos solistas Kruminš, o Bostone Povilavičius lavinosi pas konservatorijos prof. I. Pilla.

* * *

Los Angeles mieste išėjo Broniaus Budriūno kūrinių plokštelė. Išleido "Gintaro" firma. Vienoje plokštelės pusėje yra kantata "Tėviškės namai", kurią atlieka šv. Kazimiero par. choras su solistais Dabšiais. Forteplonu akompanuoja Raimonda Apelkytė. Kitoje plokštelės pusėje – patriotinės dainos, taip pat atliktos to paties choro, diriguojant pačiam kompozitoriui, su orkestro palyda.

DR. VYTAUTAS VARDYS, jaunesniosios kartos mokslininkas, gavo 1973-74 metų Lietuvių Fondo stipendiją parašyti veikalui "Protesto balsai Pabaltijo respublikose". Ligišiol Fondo stipendininkais yra buvę dr. Z. Ivinskis, dr. J. Puzinas, dr. J. Girnius, dr. R. Šilbajoris ir Pr. Naujokaitis. Mokslininkas dr. Vardžio darbas bus anglų kalba ir aprašys rezistencinius reiškinius Pabaltijo kraštuose nuo 1945 m. iki dabar. Dr. Vardys mokslus yra baigęs Amerikoje, doktoratą įgijęs Wisconsin universitete ir profesoriauja JAV mokyklose, dėstydamas politinius mokslus. Yra parašęs porą stambių veikalų, o jo straipsnius ar ištais studijas spausdina JAV, Vokietijos ir kt. kraštų žurnalai.

KUN. DR. PRANAS GAIDA, Toronte išeinančio savaitraščio Tėviškės žiburiai redaktorius, sausio 26 d. sulaukia 60 metų amžiaus. Sukaktvininkas yra aukštaitis, nuo Ukmergės, 1937 m. įšventintas kunigu. Studijas gilinęs Miunsterio, Freiburgo ir Liuveno universitetuose, įgijęs teologijos daktaro laipsnį. Šiemet jau 20 metų, kai redaguoja Tėviškės žiburius. Yra parašęs ir knygų, o taip pat kartu su kitais yra suredagavęs leidinį "Lithuanians in Canada".

Inž. R. Minkūnas ir inž. R. Kašuba šv. Kazimiero Lituaništinės mokyklos parengime sausio 6 d. Clevelande pardavinėjo valgiui bilietus. Toliau stovi inž. S. Matas su žmona ir kiti.

Šv. Kazimiero Lituaništinės mokyklos kanklių orkestras su vadove muz. O. Mikulskiene.

Visos nuotraukos V. Bacevičiaus

I. jame Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavime gruod. 27-31 dienomis Clevelande. Kalba PLB pirm. B. Nainys. Sėdi: PLB garbės pirm. S. Barzdukas, M. Lenkauskienė, V. Mačiūnas ir R. Kasparas.

Clevelando skautininkų suruoštame parengime "Clevelando aktualijos" paskaitą skaitė inž. R. Kudukis. Ta proga dalyvavo ir miesto mēras R. Perk. Visuomenė jam gieda ilgiausių metų jō gimtadienio proga.

Clevelando miesto mērai R. Perk prisegamas jubiliejinis skautų stovyklos ženklelis. Prisega S. A. Balašaitienė ir J. Stempužis.

RUOŠ ETNINIŲ ORGANIZACIJŲ ENCIKLOPEDIJĄ

Prie Kent valstybinio universiteto, Kent, Ohio, veikia Etninių studijų centras. Jo direktorius Lubomir R. Wymar pakvietė Amerikos etnines grupes jam padėti surinkti medžiagą JAV etninių grupių enciklopedijai.

Toje enciklopedijoje bus aprašytos visos didesnės ar svarbesnės kultūrinės, fraternalinės, religinės, ekonominės, politinės, socialinės, profesinės, švietimo, jaunimo ir kitos organizacijos.

Visų etninių grupių organizacijų atstovai kviečiami kreiptis į Etninių studijų centrą apžvalginę anketą gauti. Rašyti tokiu adresu: Lubomir R. Wymar, Director, Center for Ethnic Studies, Kent State University, Kent, Ohio 44342.

VIENYBĖ, 1974 m. sausio 25 d.

Solistė Florence Korsakaitė gyvenanti Los Angeles, Californijoje, šioje nuotraukoje matoma su savo mokinėmis metiniame dainavimo mokytojų (National Association Teachers of Singing) bankete. Šiam baliui pirmininkavo Florence Korsakaitė.

Prieš kelis mėnesius Florence Korsakaitė lankėsi Lietuvoje, kur turėjo progos susitikti su savo motinos (neseniai mirusios) giminėmis ir Vilniaus operos solistais. Nuotraukoje ji matoma su operos dainininkais ir vadovybe, kurie jai suruošė priėmimą tuojau po Carmen operos repetacijos. Ketvirtas iš dešinės - Virgilijus Noreika.

Vienybės skaitytojas Jonas Gurklys (trečias iš dešinės) su būriu bičiulių neseniai paminėjo savo gimtadienį. S. Narkėliūnaitės nuotr.

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY · MUTUAL FUNDS · INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, igyjant apdraudas, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiais kitais reikalais, -- kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO
PRIEMONĖMS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. vak.

VIENYBĖ, 1974 m. sausio 25 d.

Mokslininkų dienos

Tėsinys iš 7 psl.

rimtesnio pobūdžio ir neatidengė kokių nors nežinomų faktų, laukti- nų didesnio pobūdžio simpoziume.

Baigminis žodis buvo atiduotas LB JAV Krašto valdybos pirminin- kui Juozui Gailai, kuris čia pa- bėrė panašiomis progomis dažnai kartojamų "tradicinių" minčių.

Jeigu šiame simpoziume, neutrū- ko vyresniųjų akademikų ar pra- žilusios publikos, tai jame pasi- gęsta akademinio jaunimo, kuris kaip tik tuo pačiu metu turėjo savo suvažiavimą Detroite. Nežinia, kas dėl tokio sutapimo kaltintinas (jeigu iš viso taip būtų galima daryti), tačiau šis faktas, šiaip ar taip nemaloniai nuteikia.

Simpoziumas parodė, jog lietu- viai turi nemaža rimtą mokslinį darbą dirbančių žmonių, kurių normaliai negalima išgirti ar pa- stebėti per besigarsinančių poli- tikierių ir visokių besireklamuo- jančių pseudo-žinovų riksmus bei jų pučiamus dūmus.

LIUDO DOVYDĖNO pasakų knyga "Karaliai ir bulvės" išeina Chi- cagoje.

LDD SUSIRINKIMAS

Sausio 13 d. mėnesiniam Liet. Darbininkų draugijos narių susi- rinkime pirmininkė B. Spūdienė apžvelgė praėitų metų veiklą. Valdybos rinkimai atidėti kitam susirinkimui. Atsistojimu pagerh- tas Bostone miręs Darbininkų d- jos veikėjas Napoleonas Jonuš- ka.

Prisimintas ir visuomenininkas. Lietuvoje buvęs kooperatininkas J. Pakalka, gyvenęs New Yorke. Jau kuris metas jis pirmininkauja Amerikos Lietuvių Socialdemo- kratų sąjungai, o taip pat yra LSDP Užsienio Delegatūros narys. LDD palaiko glaudžius ryšius su Amerikos Lietuvių Socialdemo- kratų sąjunga. Nutarta pasvei- kinti J. Pakalką, kuriam sausio 18 d. sukako 80 metų amžiaus. LDD vardu Antanas Mačionis pranešė sukaktvininkui susirinkusiųjų sveikinimą ir linkėjimus.

DAILĖS PARODA

Ruošiama penktoji lietuvių me- nininkų dailės paroda įvyks vasa- rio 7-19 Kultūros Židinio patalpo- se.

DAVENPORT 6-1658

ESTABLISHED 1941

Kodis Funeral Home

63-06 FLUSHING AVE.
 MASPETH, NEW YORK

AUGUST W. KODIS

EDWARD A. KODIS

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

MOSŲ SPECIALYBĖ LIETUVIŠKA DUONA, PYRAGAI
 VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS.

43-04 Junction Blvd.
 Corona, Queens, N. Y. 11368

Tel. 779-5156

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir
 visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės
 valdžios mokesčių paraiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

THE ENGLISH VIENYBĖ

About Juozas Paukštys Founder of Vienybė

By DR. ALGIRDAS BUDRECKIS

As we observe the 88th anniversary of Vienybė, it would be well to pause and reflect on the newspaper's founder Juozas Paukštys. Last year he was singled out as one of seven SLA honorary members, who displayed the lofty ideals of the fraternal organization.

Juozas Paukštys was born on March 17, 1861 in the village of Naujininkai, county of Vilkaviškis. He was educated to the age of 16. In 1878 he came to America and settled down in Shenandoah, Pa. where he worked in the coal mines. Two years later he went into the grocery business in Plymouth, Pa. with Andrius Ambrasas. It was the first Lithuanian store in the area. He soon bought out his partner and after a few years saved enough money to open a print shop. Between 1886 and 1897 Paukštys published 39 books in Lithuanian. In 1886 together with Antanas Pajaujė, Paukštys established a newspaper, Vienybė Lietuvninkų (which is still published today in New York under the title of Vienybė).

Paukštys spoke excellent English and was able to assist newcomers when they came into contact with American institutions. He was always tolerant and energetically backed the underdog. In 1891 he assisted Rev. Aleksandras Burba, who together with Dr. Jonas Šliupas, was instrumental in separating the Lithuanians from Polish parishes and organizing Lithuanian churches. In reprisal the Poles of Plymouth boycotted Paukštys' grocery store. He lost a lot of business because of his patriotic Lithuanian stand. Several years later he quarreled with Rev. Burba and went over to Dr. Šliupas, freethinking national liberal camp. As a result the Catholics started to boycott him. Eventually he was forced to sell his press and newspaper to J. J. Paukštis and K. Brazys to keep from going bankrupt. His wife died of consumption in 1899. This event not only had a profound mental effect on him, but

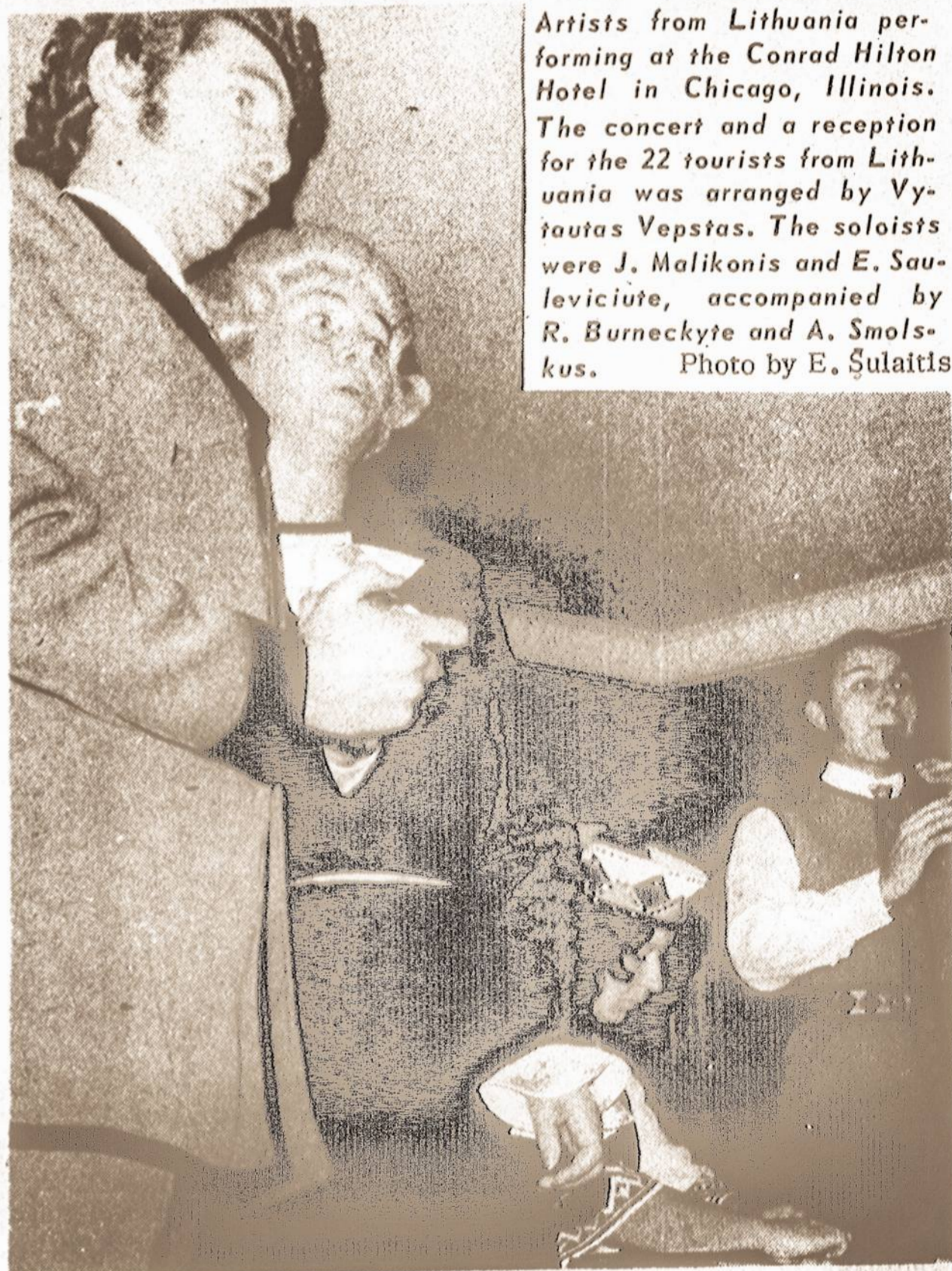
also led to the decline of his health.

He was one of the founders of the Lithuanian Alliance. In 1887 he was elected supreme secretary. He used the pages of his newspaper, Vienybė Lietuvninkų, to announce the activities of the fledgling Alliance. He set an example to the other board members by not asking for any remuneration for this work. During the 5th convention (1890) his motion to improve the SLA constitution was carried. He was the chairman of the 6th convention. The 9th convention (1894) voted honorary membership for Juozas Paukštys, because for nine years he allowed the SLA to use Vienybė gratis as its official organ. The 10th convention repeated the honor. In 1896 the new organ, the monthly magazine Tėvynė was printed on his press.

During the fateful 1901 convention, when the Catholic faction split off from the SLA and formed the Lithuanian Roman Catholic Alliance, Juozas Paukštys played a crucial role in keeping continuity of SLA intact as the parent organization. In 1903 he was re-elected honorary member during the 18th convention. Juozas Paukštys died on January 18, 1906 in Edwardsville, Pa.

POET JUOZAS NEKROŠIUS was the leader of the 22 tourists from Lithuania. The group included soloists, musicians, writers, actors, and members of the famous Lithuanian Quartet, which performed in Washington, Chicago, Los Angeles, San Francisco and New York. Photo by E. Šulaitis

Artists from Lithuania performing at the Conrad Hilton Hotel in Chicago, Illinois. The concert and a reception for the 22 tourists from Lithuania was arranged by Vytautas Vepstas. The soloists were J. Malikonis and E. Saulėvičiūtė, accompanied by R. Burneckytė and A. Smolkus. Photo by E. Šulaitis

"THE WAYS OF THE CROSS"

The people of Lithuania in the present moment of history are conducting a struggle for the right to be practicing Catholics and self-conscious Lithuanians. Undertones of this struggle may be found in the following poem "Vaikystė" (Childhood) by a foremost Lithuanian novelist and poet, J. Marcinkevičius. It, symbolically describes the "Ways of the Cross" history has placed upon the Lithuanian nation by tying childhood days with a deep religious feeling. We give both by Lithuanian and English versions:

Šlamščia liepėlė ant kalno
Vaikšto motulė sode.
Geria balandžiai iš klano.
Metas jau žiburį degt.
Sėdasi užstalėn laikas.
Balkyje griekš trandis.
Yra prie Nemuno šlaitas.
Trečią kart gieda gaidys.
Turi, privalo įvykti
tai, ko nebuvo lig šiol.
Vedasi sapnas į viltį,
kaip į bažnyčią mišioms.
Ak, šitos vaikiškos sielos!
Ak tie erškėčių dygliai!
Kabo bažnyčioj ant sienos
būsimi kryžiaus keliai.

A linden sways upon a hill,
A mother walks the orchard.
Pigeons seek a pool of water.
It's time for evening lamps.
Time sits brooding at the table,
Woodworms burrow through the
beams.

A grove near Nemunas
Echoes rooster's morning call.
Things, must, and will, happen,
That never happened before.
A dream leads us to a hope
As if to church for Mass.
Oh, days of youthful souls!
Oh, thorny days gone by!
The Ways of the Cross of the
future
Hang high on church walls.

The 56th anniversary of Lithuanian Independence will be commemorated on February 18th at the Cultural Center in Brooklyn, N.Y. The main speaker will be dr. K. Bobells of Chicago, Ill., president of the American-Lithuanian National Council.

SEEKS INFORMATION ABOUT LITHUANIA

Dear Sir:

I am 12 years old, and in 6th grade. I chose Lithuania as my country because my father's father had come from Lithuania. He has told me about it, and it makes me feel proud to be a Lithuanian. Since I am doing a report on it, I would like some real facts about it. I would appreciate it if you can send me some free materials for my report. Please send me all you can. Once more, I would appreciate what you can send.

Respectfully yours,
KEVIN MIKALONIS

Cornwell Avenue School
250 Cornwell Avenue
West Hempstead, N. Y. 11552
VIENYBĖ, January 25, 1974.

Sveikata

Kaip pradedate pilnėti

Nutukimas neretai būna liguistas, ir daugelis žmonių dėl jo kenčia. Be to, nutukusių žmonių mirtingumas didesnis, negu liesų. Ypač daug nutukusių žmonių miršta nuo širdies ir kraujagyslių susirgimų, cukraligės ir kai kurių kitų ligų.

Mūsų laikais jau niekas nesigėri ir nesidžiaugia storumu. Mes norime jo atsikratyti ir pasirodusios paaugoti viską, kad tik sublogtume. Tačiau tai darome labai blogai. Neturime kantrybės, norime sublogti iš karto. Taip pat neužtenka ir atkaklumo, o teisingas režimas mums labai greit įgrišta.

Nutukimas - ne tik kosmetinis trūkumas, bet ir liga, nes ji gali sukelti ar bent paastrinti daugelį rimtų susirgimų. Pavyzdžiui, nutukusio žmogaus širdis turi dirbti daugiau, širdies ydų tokiems žmonėms pasitaiko taip pat dažniau ir jas sunkiau gydyti. Storos moterys daug dažniau serga venų išsiplėtimu ir skleroze. Jos taip pat labiau linkusios į apopleksiją. Nutukimas aštrina sąnarių susirgimus, pablogina plokščiapėdiškumą ar padeda jam atsirasti. Pilnos moterys dažniau kenčia dėl tulžies pūslės uždegimo ir tulžies akmenų.

Vadinasi, geriau stengtis nenuktikti. Yra tokia patarlė: lengviau nuo dešimties ligų apsisaugoti, negu nuo vienos išsigydyti. Jeigu jūs linkusi tukti, pradėkite "kažką" daryti iš anksto, kol dar ne vėlu. Tas "kažkas" yra tinkamas mitybos ir judesio režimas.

Zmogus iš tikrųjų daugiausia storėja dėl to, kad valgo per daug. Tai yra tiek, kiek jo organizmas nespėja suvartoti.

Daugiausia kalorijų, t. y. organizmo sunaudojamų medžiagų, turi riebalai, truputį mažiau - sacharidai (esantieji miltiniuose ir saldžiuose valgiuose) ir baltymai (kiaušinio baltymas, mėsa, ankštiniai augalai).

Jūsų maiste turi būti nedaug riebalų.

Maiste turi būti mažiau sacharidų (cukrinių medžiagų), negu įprasta. Jų reikia tik tiek, kad organizmas atkurtų sunaudotą energiją, nes visą perteklių jis tučtuojau paverčia riebalais. Todėl kiekvieną cukraus gabaliuką arbatoje, kavoje ir kitur pakeiskite sacharinu arba įpraskime viską gerti nesaldytą. Visa tai įpročio dalykas. Taip pat nustokime gerti saldžias vaisių sultis, saldų vyną ir sirupus.

Sacharidų yra ir virtinukuose, pyragaičiuose, riestainiuose, bulvėse ir visų rūšių saldumynuose. Jie labai maistingi, bet maistingiausi yra riebalai. Jeigu iš šių dviejų rūšių produktų padarysime vieną konditerinį gaminį, gausime labai koncentruotą maistą: Mažas torto gabalėlis turi 500 ir daugiau kalorijų. Vadinasi, jums teks atsisakyti taip pat ledų ir saldainių, kurie labai maistingi ir biologiškai vertingi produktai.

Valgykite, kiek tik norite, daržovių ir vaisių. Daržovių, aišku, negalima uždaryti miltais ir į jas dėti daug riebalų. Išmokite daržoves ruošti natūraliai - troškinti jų pačių sultyse. Be to, jose yra daug nesuvirškinamų celiuliozės pluoštų, kurie svarbūs žarnyno traktui ir išsituštinimui reguliuoti. Šis maistas ilgai neužsilaiko žarnose. Tai jums irgi naudinga.

Labai gera aktyvumo priemonė yra pasivaikščiojimas gryname ore.

Dar prieš 200 metų fiziologas Tisas rašė, kad judėjimas gali atstoti bet kokią vaistą, bet viso pasaulio gydomosios priemonės negali atstoti judėjimo poveikio.

B. APRIASKYTE

- Senate liudijo žymūs Amerikos gydytojai, kad aspirinas yra gera priemonė nuo slogų. Bet vištienos sriuba už vis geriausia!

MIRĖ ANTANAS SNIEČKUS

Tęsinys iš 1 psl.

padarė pranešimą mandatų komisijos vardu.

Karo pradžioje su kitais Tarybų Lietuvos vyriausybės nariais pasitraukė į TSRS gilumą, buvo vienas Raudonosios Armijos 16 liet. divizijos ir partizanų būrių kovai organizatorių. Būdamas I sekretoriumi ir Lietuvos partizaninio judėjimo štabo viršininku (nuo 1942, XI, 26 iki 1944 rudens) prisidėjo prie propagandos organizavimo, partinių organizacijų stiprinimo.

Išvadavus iš Vokiečių Vilnių, kartu su kitais Tarybų Lietuvos vyriausybės nariais atvyko į Vilnių.

Suvažiavimuose buvo išrinktas LKP CK nariu, CK plenumuose - LKP CK Biuro (1962-66 prezidiumo) nariu ir I sekretoriumi. Nuo 1952 S. renkamas TSKP CK nariu. Nuo 1941 yra TSRS AT deputatas, nuo 1940 - Lietuvos TSR AT deputatas ir jos Prezidiumo narys. 1967-70 buvo TSRS Aukščiausios Tarybos Sąjungos Tarybos, nuo 1970 buvo Tautybių Tarybos Užsienio reikalų komisijos pirminko navaduotojas.

Jo 70 m. amžiaus sukakties proga 1973 m. už nuopelnus Komunistų partijai ir Tarybų valstybei jam buvo suteiktas Socialistinio Darbo Didvyrio vardas, įteikiant jam Lenino ordiną ir "Piautuvo ir kūjo" aukso medalį.

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

Alice's Florist Shop

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454; Vakare 738-1946.

ČIA RASITE NUOŠIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN FUNERAL HOME

WILLIAM H. BEARD, SUPERVISER

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

1883 Madison Street • Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVergreen 2-6440

VIENYBĖ

SLA Nominacijos i Pildomąją Tarybą

1973 m. gruodžio mėn. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Kuopos nominavo kandidatus Pildomosios Tarybos narių pareigoms. Nominacijos vyko Amerikoje ir Kanadoje. Buvo šaukami Kuopų susirinkimai, kuriuose nariai galėjo siūlyti kandidatus į vykdomuosius šio didžiojo susivienijimo organus. Sausio 10, 11, 12 dienomis New Yorke susirinko balsams skaičiuoti komisija. Bostoniškis - Antanas Andriulionis, newyorkietė Bronė Spūdienė ir iš Paterson, N. J. Anthony Gustus.

Suskačiavusi visus Kuopų balsus, Komisija rado ir paskelbė tokius duomenis:

SLA prezidento pareigoms:
Povilas P. Dargis gavo 1,137 balsus.

Viceprezidento pareigoms:
Aleksandras Čaplikas gavo 1,082 balsus.

Steponas Budvytis - 36 balsus.
Sekretorės pareigoms:
1. Genovaitė Meiliūnienė gavo 1,136 balsus.

Iždininko pareigoms:
Euphrosine Mikužiuotė gavo 1,045 balsus.

Jokūbas Stukas gavo 63 balsus.

Izdo globėjų pareigoms:
Christine Austin gavo 782 balsus.

Josephine Mileriuotė gavo 731 balsus.

Antanas Sukauskas gavo 435 balsus.

Aleksas Lauraitis gavo 214 balsus.

Ona Biežienė gavo 58 balsus.
Daktaro kvotėjų pareigoms:
Daniellius Degesys gavo 1,096 balsus.

Dr. V. Paprockas gavo 48 balsus.

Jeigu nominacijas laimėjusieji SLA nariai sutiks kandidatuoti, tai šių metų kovo mėn. už tuos kandidatus nariai balsuos.

Šiuo metu vyksta naujų narių vajus ir visi SLA organizatoriai bei nariai kviečiami talkinti. Naujų narių gavimas yra vienas iš svarbiausių SLA uždavinių.

SLA nominacijų balsų skaitytojai: iš k. į d.: A. Andriulionis, Bronė Spūdienė ir Antanas Gustus.

Jono Valaičio nuotrauka

DRAUGO ROMANO KOMISIJA, posėdžiavusi Brooklyne sausio 12 d., paskyrė premiją chicagietei Birutei Pūkelevičiūtei už jos romaną "Naujųjų Metų istorija". Komisija svarstė iš viso šešis romanus. Premija bus įteikta Chicagoje balandžio 7 d. Komisijai pirmininkavo J. Brazaitis, sekr. P. Jurkus, nariais buvo T. L. Andriekus, Nelė Mazalaitė ir Pr. Naujokaitis.

MAIRONIO LITUANISTINĖ MOKYKLA sausio 13 d. Kultūros židinyje surengė vakarą ir Kalėdų eglutę. Mokiniai suvaldino vaidinimėlių. Kalėdų Senelis jiems įteikė dovanų už pavyzdinę mokymąsi.

Josephine Anscott, buvusi brooklynietė ir Moterų Vienybės narė dabar gyvenanti San Francisco, Cal. neseniai minėjo 80 metų amžiaus sukaktį. (Žiūr. 2 psl.)

TELEVIZIJOS PROGRAMA APIE SOVIETŲ KALĖJIMUS

NBC televizijos tinklas visose Jungtinėse Amerikos Valstybėse sausio 27 d., sekmadienį, vakare rodys specialią programą apie Sovietų Sąjungos kalėjimus. Programa bus 1C val. v. New Yorko laiku, 9 v. v. Chicagos laiku ir 8 v. v. Pacifiko laiku. Toje dokumentinėje programoje vienas iš liūdininkų bus dr. Mykolas Devenis, buvęs Sibiro kalnys.

PETRO PUSNIKO, buvusio brooklyniečio naujas adresas yra: 107 Daffodille Ave., Franklyn, N. Y. 11010. Anksčiau paskelbtas adresas buvo klaidingas.

Perkūno Vyrų choro 10 metų sukakties minėjime. Chorą ir simfoninį orkestrą diriguoja Vytautas Strolia. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

PERKŪNO CHORO DEŠIMTMETIS

Minėdamas savo dešimtmetį New Yorko choras "PERKŪNAS" su SIMFONINIŲ ORKESTRU Kultūros židinyje, sausio 19 d. surengė didelį koncertą, kuriame dalyvavo apie 700 žmonių. Programa atlikta puikiai. Programoje buvo: Operos GRAŽINA preliūdas, arija "Kovė galingas" iš op. GRAŽINA (š. K. Inčičiūros) (J. Karnavičius), Ramovėnų maršas (ž. K. Inčičiūros) (E. Gailevičius), Karių choras iš op. TRUBADŪRAI (G. Verdi), Kunigų choras iš op. UŽBURTOJI FLEITA (liet. ž. V. Strolia) (W. A. Mozart), Solo dainavo S. Citvaras, Solo dainavo G. Antanaitytė-Ugianskienė, Augo kieme klevelis (lietuvių liaudies daina) (J. Karosas), Dviraikių choras iš op. RIGOLETTO 2 v. ir 3. (G. Verdi), Praradau mergelę (lietuvių liaudies daina) (J. Karosas), Užaugo berželis (lietuvių liaudies daina) (J. Strolia), O dalele (lietuvių liaudies daina) (B. Vasiliauskas), Grovienės arija iš op. FIGARO VESTUVĖS (l. ž. I. Motekaitienės) (W. A. Mozart), Solo dainavo G. Antanaitytė-Ugianskienė. Finalas iš op. LIKIMO GALIA (l. ž. A. Kutkaus) (G. Verdi), Solo G. Antanaitytė-Ugianskienė ir S. Citvaras. Tėvynės atradimas iš op. OLAV TRYGVAŠON (l. ž. J. Subatavičiaus) (E. Grieg), Maldininkų choras iš op. TANNHAUSER (l. ž. V. Strolia) (R. Wagner) Studentų choras iš op. HOFFMANNO PASAKOS (J. Offenbach).

Po koncerto buvo bendro pobūdžio programa. 1). J. Thomas šokių muzika. Solo - J. Nakas, 2). Lietuviškų valgių bufetas.

Choro I tenorai: V. Daugirdas, P. Dulkė, M. Ilgūnas, P. Rasimas, V. Rokus, B. Svogūnas, I. Vasiliauskas, P. Vasiliauskas, S. Vaškys.

II tenorai: K. Balėnas, A. Česnavičius, P. Elvis, V. Gedminas, J. Jankus, S. Karmazinas, J. Nakas, P. Petraitis, A. Verbyla, J. Yencharis.

Baritonai: V. Alksninis, Z. Jurys, B. Krištaponis, V. Labutis, P. Pagojus, D. Pranckevičius, G. Rajeckas, A. Razgaitis, A. Sakaitis.

Bosai: V. Aukštikalnis, S. Cit-

varas, L. Drangauskas, B. Geideika, A. Hughes, P. Tutinas, V. Vasiliauskas, M. Vilkas.

Choras suorganizuotas 1963 m. vardu "New Yorko Lietuvių Vyrų Choras". Organizatorius - Vladas Baltrušaitis. Choro dirigentai: Vladas Baltrušaitis nuo 1963-iki 1967; Vytautas Strolia nuo 1967. Pirmasis koncertas įvyko - 1964 m. gegužės 24 d., New Yorke, su 26 choroistais. 1971 m. lapkričio 6 d. chorui suteiktas vardas "Perkūnas". Choras surengė 41 koncertą: New Yorke, Baltimorėje, Bostone, Philadelphijoje, Hartforde, Newarke, Washingtone, Elizabethe ir Clevelande. Choropirmininkais buvo Kazys Skobeika, Petras Vasiliauskas, Vytautas Alksninis ir dabar Zenonas Jurys.

Dabartinė choro valdyba: pirmininkas Zenonas Jurys, ūkio vadovas Vitas Labutis, sekretorius Stasys Vaškys, iždininkas Gedminas Rajeckas, archyvo vedėjas Jonas Jankus, ir narys gaidų reikalams Petras Tutinas.

Stasys Santvaras

VAIŽGANTO KLUBAS sausio 20 d. Kultūros židinyje surengė prieš 10 metų mirusio poeto Fausto Kiršos paminėjimą. Paskaitą skaitė iš Bostono atvykęs velionio draugas Stasys Santvaras. Apie Kiršą, kaip skautų ir jaunimo veikėją, prisiminimų pateikė Sktn. Alf. Samušis. Aktorius Henrikas Kačinskas parecitavo Kiršos kūrybos. Minėjimo salę puošė dail. V. K. Jonyno pieštas Kiršos portretas. Programai pasikeisdami vadovavo Paulius Jurkus ir Jonas Rūtenis.

VIENYBĖ, 1974 m. sausio 25 d.